

PARTOS

JAAERVERSLAG

2011

inhoudsopgave

Dit jaarverslag is een verantwoording van de activiteiten van vereniging Partos in het verenigingsjaar 2011. Het volgt zoveel mogelijk de opbouw van het jaarplan 2011, aangevuld met onderdelen die in het jaarplan 2011 nog niet waren voorzien. Ook de financiële verantwoording is in dit jaarverslag opgenomen.

1	Voorwoord	3
2	Over Partos	4
3	Partos ontwikkelt een gezamenlijke visie op de rol van de particuliere is branche en draagt deze uit	5
	a Visiedocument: toekomst in ontwikkeling	5
	b Drie brede beleidsdialogen	5
	c Communicatie	6
4	Partos behartigt de belangen van particuliere internationale samenwerkingsorganisaties in het publieke debat in den haag en brussel	9
	a Den haag – politiek	9
	b Den haag – ambtelijk	11
	c Brussel & beyond	12
5	Partos versterkt de kwaliteit van het particuliere veld	15
	a Organisatiekwaliteit	15
	b Kennis en innovatie	16
6	Betrekken van andere sectoren	21
	a Linkis en myworld: de relatie met het kleinschalig particulier initiatief (PI)	21
	b Betrekken van het bedrijfsleven	23
7	Shared services	24
8	De vereniging	27
9	Financiële verantwoording 2011	30
	a Jaarrekening	31
	b Overige gegevens	46
	c Controleverklaring	47
	Bijlagen	49
	Bijlage A Begroting 2012	49
	Bijlage B Overzicht door Partos georganiseerde bijeenkomsten/trainingen in 2011	51

VOORWOORD

Wie de krant leest, is bezorgd over wat de stagnatie van de economie gaat betekenen voor de eigen portemonnee. Als betrokkenen bij internationale samenwerking zijn de leden van Partos ook bezorgd over de betekenis voor de mensen met wie wij ons dagelijks verbonden voelen. De mensen die baat hebben bij de projecten en programma's die onder de noemer Internationale Samenwerking (IS) dagelijks worden uitgevoerd in tientallen landen. De mensen voor wie die verbondenheid net ervoor zorgt dat zij zelf iets van hun leven en dat van hun kinderen kunnen maken. Kinderen die de wereld zullen delen met onze kinderen, die samen zullen werken met onze kinderen, die samen met onze kinderen tot meer welvaart willen komen, die net als onze kinderen willen leven in een duurzame wereld zonder armoede, oorlog en onrecht.

De leden van Partos zijn actief in de internationale samenwerking die nodig is om aan die wereld te bouwen. Dat is een kwestie van geloof, idealisme, van hoop en ook van liefde. Maar het is ook een kwestie van professionaliteit, effectiviteit, kennis, leren en gewoon heel hard werken. Daarbij ondersteunt Partos hen met concrete activiteiten en programma's op het gebied van kwaliteit, innovatie, beeldvorming, visieontwikkeling en de relatie met andere spelers – met name overheid, bedrijfsleven en particulier initiatief. Die zijn samengevat in dit jaarverslag over 2011. Een verslag dat laat zien

dat de vernieuwende en samenbrengende rol die Partos speelt in de sector, opnieuw is toegenomen en dat de leden steeds meer van Partos verwachten – voor een belangrijk deel omdat je in gezamenlijkheid kosten kunt besparen en kwaliteit kunt vergroten. Tegelijkertijd zullen de inkomsten uit contributies vanaf 2013 naar verwachting fors teruglopen en zullen er dus keuzes gemaakt moeten worden over de taken van de vereniging en de bijdrage die de leden daaraan bereid zijn te doen. De dienstverlening door Partos op de ondersteunende processen (denk aan dienstreizen, omzetbelasting, inkoop en risicomanagement) die de leden direct geld oplevert, is daarbij een onderdeel dat we het afgelopen jaar verder hebben ontwikkeld. Veel leden kunnen dankzij die diensten hun contributie meer dan terugverdienen. Maar ook de uitgebreide ondersteuning op het primaire proces helpt de leden in hun efficiëntie en hun effectiviteit, deels op de korte maar ook op de langere termijn.

Hoe lastig de omgeving hier en in de landen van onze partners vaak ook is, wij blijven als sector en als sectorvereniging keihard werken aan de effectiviteit van internationale samenwerking. Want daar gaat het om, voor onszelf en voor de volgende generaties.

Annemieke Nijhof, Voorzitter
Alexander Kohnstamm, Directeur

2

OVER PARTOS

Naam:

Vereniging Partos

Adres: Ellermanstraat 18b
1099 BX Amsterdam**Telefoon:**

+31(0)20 3209901

internet:

www.partos.nl

e-mail:

info@partos.nl

Rechtsvorm

Vereniging

Bestuur*

Annemieke Nijhof :	Voorzitter
Manuela Monteiro:	Vice-voorzitter, directeur Hivos
Tom van der Lee:	Secretaris, campagnedirecteur OxfamNovib
Henk Jochemsen:	Penningmeester, directeur Prisma
Anke Tijtsma:	lid, directeur Wemos
Daniëlle Hirsch:	lid, directeur BothEnds
Dicky Nieuwenhuis:	lid, directeur Woord en Daad

*d.d. 31 december 2011

Directie

Alexander Kohnstamm

Doelstelling

Partos streeft ernaar particuliere organisaties in de IS-branche in Nederland en daarmee de mensen die daarbij werkzaam zijn te ondersteunen bij het zo doelmatig en doeltreffend mogelijk doen van hun werk. Daartoe werkt de vereniging aan verdere professionalisering van de branche en een heldere positionering van de branche als een maatschappelijk relevante bedrijfstak met een belangrijke doelstelling.

Partos vervult in dit kader een aantal rollen:

- platform voor ontmoeting en debat om kennis en ervaring over het werkveld internationale samenwerking uit te wisselen en verder te ontwikkelen;
- informatiepunt over de branche voor de eigen leden en voor derden;
- ondersteuner van processen die de lidorganisaties ondernemen om de eigen kwaliteit te versterken en daarmee bij te dragen aan toename van professionaliteit van de branche in haar geheel;
- behartiger van de gemeenschappelijke belangen van de branche;
- spreekbuis voor de branche over onderwerpen die de branche in haar gemeenschappelijkheid raken.

Missie

“Partos is de brancheorganisatie van Nederlandse particuliere organisaties werkzaam in internationale samenwerking. Partos behartigt de gezamenlijke belangen van haar leden en geeft daarin prioriteit aan samenwerking, kwaliteitsversterking, innovatie en versterking van het maatschappelijke draagvlak met als einddoel bij te dragen aan internationale samenwerking.”

3

PARTOS ONTWIKKELT EEN GEZAMENLIJKE VISIE OP DE ROL VAN DE PARTICULIERE IS-BRANCHE EN DRAAGT DEZE UIT

3a Visiedocument: Toekomst in Ontwikkeling

Een heldere, gezamenlijke, branchebrede visie op de toekomst van IS in een veranderende wereld, is een noodzakelijke voorwaarde voor het bevorderen van de maatschappelijke beeldvorming rond de meerwaarde van particuliere IS-organisaties. Alleen met zo'n visie op IS en onze rol daarbinnen, kunnen de belangen van onze branche structureel worden behartigd in samenleving, politiek en ambtelijke apparaten. Daarnaast maakt een duidelijke positie van de particuliere IS-branche de samenwerking onderling, maar ook met andere (vaak nieuwere) IS-actoren beter mogelijk. Een gezamenlijke visie op de toekomstige rol van particuliere IS-organisaties is bovendien een belangrijke voorwaarde voor een kennis- en innovatiestrategie voor de branche.

Naast deze externe rollen kan een duidelijke gemeenschappelijke hoofdlijnenvisie de individuele leden helpen bij het verwoorden en positioneren van hun eigen organisatiespecifieke waarden. Een duidelijke formulering van de waarden, motivaties en doelen die een organisatie drijven, biedt de mogelijkheid om de organisatie-inrichting beter daarop aan te laten sluiten en die aansluiting ook in het dagelijks handelen zichtbaar te maken.

De basisvisie van Vereniging Partos: "Toekomst in Ontwikkeling" is na een uitgebreid consultatieproces opgesteld en in de Algemene Ledenvergadering van 26 april 2011 unaniem vastgesteld. Zij geeft weer waar wij als Nederlandse ontwikkelingsorganisaties gezamenlijk voor staan en waar

wij naartoe willen – elke organisatie op haar eigen wijze en vanuit haar eigen achtergrond. De visie zal de basis vormen voor een aantal andere trajecten, waaronder een communicatieplan en een nadere uitwerking in branchestandpunten op specifieke onderdelen zoals de relatie met de rijksoverheid en andere actoren. De Engelse vertaling wordt in 2012 opgeleverd.

Mede vanuit het visiedocument zijn communicatiedoelstellingen en –activiteiten geformuleerd en uitgevoerd die bij moeten dragen aan een correcte beeldvorming van de branche en het maatschappelijke debat rondom ontwikkelingssamenwerking.

3b Drie brede beleidsdialogen

De visie vormt de basis voor de verschillende dialogen die Nederlandse ontwikkelingsorganisaties aangaan met de overheid, het bedrijfsleven en werknemersorganisaties over de toekomst van Internationale Samenwerking en de rollen van de verschillende actoren daarbinnen. Deze verschillende langere termijn processen zijn als volgt op te delen:

1. Een dialoog tussen de Nederlandse overheid en ontwikkelingsorganisaties.
2. Het SER-advies waarvoor het bedrijfsleven en werknemersorganisaties de eindverantwoordelijkheid dragen en ontwikkelingsorganisaties om input is gevraagd.
3. Een dialoog tussen ontwikkelingsorganisaties, de overheid, het bedrijfsleven en werknemersorganisaties.

Met het doel de drie processen vanuit dezelfde boodschap en als samenwerkende ontwikkelingsorganisaties aan te pakken speelt Partos een faciliterende en inhoudelijk ondersteunende rol bij deze processen. Voor deze dialogen is dan ook een groep Partos leden ingericht die voor alle drie de processen onderwerpen inventariseert en eerste standpunten formuleert die op de tafel moeten komen. Lidorganisaties die vertegenwoordigd zijn in het bestuur van Partos hadden automatisch zitting in deze beleidsgroep, voor de overige deelnemers zijn alle Partos leden aangeschreven met een oproep tot deelname.

Hieronder volgt een korte omschrijving van de stand van zaken van de dialoog. De betrokkenheid van Partos bij het SER advies is in 2011 afgerond en wordt beschreven onder het hoofdstuk 'betrekken van andere actoren; het bedrijfsleven' op pagina 21. Vanwege die betrokkenheid van Partos bij het SER advies is besloten de dialoog tussen bedrijfsleven, overheid en ontwikkelingsorganisaties nog niet te houden in 2011.

Dialoog tussen de Nederlandse overheid en ontwikkelingsorganisaties

Reeds bij zijn aantreden gaf staatssecretaris Knapen aan dat hij met Nederlandse ontwikkelingsorganisaties in dialoog wilde over de toekomstige verhouding tussen de overheid en ontwikkelingsorganisaties en de manier waarop het tweede medefinancieringsstelsel opvolging moet krijgen. Eind 2010 werd verwacht dat die dialoog in 2011 zou worden gehouden. Partos herinnerde staatssecretaris Knapen een aantal keren aan die dialoog, maar dit werd door het ministerie afgehouden. Met name vanaf augustus is de vorm en wijze van die dialoog besproken in het reguliere DSO-Partos overleg. Uiteindelijk werd er door het ministerie voor gekozen om in december te beginnen met een publieksdiscussie op Vice Versa en OneWorld. Deze publieksdiscussie ging over de verhouding tussen ontwikkelingsorganisaties en de overheid in de toekomst. Partos heeft toen besloten om te participeren aan de publieksdiscussie en haar leden ook te vragen daar aan mee te doen. Tegelijkertijd was die openbare discussie een goede manier om de belangrijkste onderwerpen op tafel te krijgen. Die onderwerpen die zeker op tafel zouden moeten liggen bij de dialoog zouden goed naar voren kunnen komen uit die discussies. Insteek bij dit hele traject vanuit het Partos bestuur is met name geweest om te komen een inclusieve dialoog. Deze open dialoog met alle actoren is zeer relevant. Tegelijkertijd heeft deze dialoog wel een specifiek doel; het komen tot nieuw overheidsbeleid als het gaat om het maatschappelijke kanaal binnen ontwikkelingssamenwerking. Met dat doel voor ogen moest er een logische structuur in de dialoog zitten. De

hoofdinsteek was daarbij consequent: wat is de beste relatie tussen de overheid en het maatschappelijk middenveld om ontwikkelingssamenwerking nog effectiever te maken? Hierbij gaat het debat dan eerst over de gewenste verhouding tussen beide actoren alvorens te spreken over de wijze van financiering tussen beide actoren. In dit kader pleiten we ervoor om gezamenlijk het hoofddoel van de dialoog te formuleren alsmede de grootste vragen die bij ons leven. Uit het doel van de dialoog volgen dan logischerwijs ook de actoren en de thema's. De politieke realiteit brengt (en bracht) tot slot met zich mee dat we moeten voorkomen dat 'onze' dialoog ondersneeuwt in de dialogen die mede worden gevoerd met het bedrijfsleven en dat we moeten streven naar een helder verhaal rond de maatschappelijke worteling van ontwikkelingsorganisaties.

3c Communicatie

Beeldvorming en Herpositionering

Begin 2011 heeft Partos het initiatief genomen om te werken aan een structurele aanpak die gericht is op een realistisch en motiverend beeld van internationale samenwerking in de Nederlandse samenleving. Een beeld dat het draagvlak voor ons werk weer kan helpen versterken. In 2011 heeft Partos voor alle leden een zogeheten 'issue management dag' georganiseerd: onder begeleiding van een expert werd nagedacht over nieuwe frames of beeldbepalers voor IS. Tijdens de dag werd duidelijk dat Nederlandse ontwikkelingsorganisaties eigenlijk nooit samen ontwikkelingssamenwerking hebben gepositioneerd in de samenleving, maar dat er uiteraard wel een positionering is ontstaan die nu actieve aanpassing behoeft omdat deze niet overeenstemt met de werkelijke activiteiten en drijfveren van onze sector. In navolging van die 'framingdag' heeft Partos op verzoek van een aantal leden in 2011 voorbereidingen getroffen voor een verdiepende bijeenkomst in 2012. De positionering of herpositionering van IS in de samenleving is een van de speerpunten van het communicatiebeleid van Partos in 2011 en 2012.

Café Cosmo

Partos heeft het initiatief genomen om tweemaal delijks een borrel voor communicatieprofessionals van de lidorganisaties te organiseren. Het doel van deze Café Cosmo borrels is ontmoeting, kennisdeling en ervaringen uitwisselen. Iedere avond wordt ingeleid door een communicatie-expert, meestal van buiten de branche, die zijn of haar kennis wil delen met de groep. In september vond de eerste Cosmo-borrel plaats in Dauphine Amsterdam waar issue management deskundige Eliane Schoonman de groep begeleidde bij het nadenken over scherpe oneliners om het belang van ontwikkelings-samenwerking onder de aandacht te brengen. In november gaf merkdeskundige Hendrik Beerda in Pakhuis de Zwijger te Amsterdam een presentatie over het belang van een goed merk. Tevens gaf hij een aantal praktische 'tips and tricks' over hoe je je eigen organisatie als sterk merk positioneert. Na iedere inhoudelijke bijdrage tijdens Café Cosmo is er nog uitgebreid de ruimte om onder het genot van een borrel of frisdrank na te praten. Het aantal deelnemers lag gemiddeld op ongeveer 20 communicatieprofessionals per bijeenkomst.

Online discussies

Partos heeft samen met NCDO en Politiek Online een project opgezet dat tot doel heeft om het online debat rondom ontwikkelingssamenwerking te neutraliseren. Hiervoor is een online dashboard ontwikkeld dat laat zien waar welke discussie zich online afspeelt. Ook levert Politiek Online analyses waarin de toon van het debat, de opiniemakers die zich actief manifesteren en de inhoud van de berichten worden bekeken. Op basis hiervan ondersteunt Partos de online 'guerillagroep' ID-Leaks die actief online de discussie aangaat met als doel de kwaliteit en de feitenbasis van het debat te verbeteren. Partos heeft hen toegang verleend tot het online dashboard en levert de analyses van Politiek Online aan. Tevens heeft Partos ondersteuning aangeboden op het gebied van kennis en informatie.

Public Relations en Free Publicity

In verschillende media heeft Partos het geluid van de branche en van de branchevereniging laten klinken. Een van de voorbeelden is het opiniëartikel

van SER-voorzitter Alexander Rinnooy Kan en Partosdirecteur Alexander Kohnstamm op de opiniëpagina van www.Volkskrant.nl over het belang van een goede samenwerking tussen het bedrijfsleven en de ontwikkelingsorganisaties. "Een goed ontwikkelde private sector is cruciaal voor duurzame groei en werkgelegenheid. Het Nederlandse bedrijfsleven kan daar samen met ontwikkelingsorganisaties een belangrijke bijdrage aan leveren."

Samenwerking en Stuurgroep EEN

In het najaar van 2011 zijn verkennende gesprekken gevoerd om te bekijken of EEN en Partos een nauwere samenwerking kunnen aangaan. Naast de twee projecten van EEN, die door SBOS worden gefinancierd: MyStyle en CombeatPoverty, waar jongeren worden gemobiliseerd om zich in te zetten voor een duurzame wereld, kan EEN ook meer sector brede acties opzetten zoals een campagne. Ten behoeve hiervan heeft een vertegenwoordiger vanuit Partos zitting genomen in de stuurgroep van EEN en vindt er een vrij regelmatige afstemming van activiteiten plaats.

Huisstijl Partos

In de loop van 2011 is gewerkt aan een nieuwe huisstijl van Partos. Het beeldmerk van Partos dat tot nu toe werd gehanteerd, voldeed niet meer aan de uitstraling die Partos wilde hebben als branchevereniging. Gekozen is voor een heldere kleur blauw gecombineerd met mauve. Naam en beeldmerk zijn geïntegreerd. Besloten is de nieuwe huisstijl gefaseerd in te voeren. Zo zal het uiterlijk van de website wordt aangepast bij de bouw van de geplande Partos Portal (zie hierna). Hiermee worden kosten bespaard. De omschakeling zal in de eerste helft van 2012 worden afgerond.

Vorbereidend werk Partos portal

De huidige website van Partos past niet meer bij de werkwijze en aanpak van Partos als branchevereniging en belangenbehartiger van ontwikkelingsorganisaties. De website is verouderd en sluit niet aan bij de huidige trend van een effectieve online communicatiestrategie waarbinnen interactiviteit een belangrijke plek inneemt. Om tot een effectieve en efficiënte communicatie met en door de leden en richting andere stakeholders te komen, is

gekozen voor een portal. Het doel van deze portal is om op een interactieve manier kennis en informatie te delen met de leden en andere actoren over branchebrede onderwerpen.

Partos streeft ernaar om leden met elkaar in contact te brengen, kennis te delen, ervaringen uit te wisselen, van elkaar te laten leren en via samenwerking te komen tot een sector die groeit in efficiëntie en effectiviteit. Bovendien wil Partos een online plek bieden waarvandaan een goede, up-to-date nieuwsstroom over bijeenkomsten en evenementen naar de leden en andere stakeholders gaat. Er wordt nu al veel samengewerkt tussen collega's binnen Partos en met collega's bij lidorganisaties op terreinen als lobby, beleidsstukken, procedures, kwaliteitsversterking, etc. Partos wil met de Portal ook een efficiëntieslag maken in deze samenwerking. De portal moet daarom ook ondersteuning bieden aan efficiëntere werkprocessen.

In november 2011 is eerst een inventarisatie gemaakt van de wensen binnen en buiten het bureau ten opzichte van deze nieuwe portal. Eind 2011 is een externe partij gevonden die deze portal in de eerste helft van 2012 voor Partos zal ontwikkelen.

4

PARTOS BEHARTIGT DE BELANGEN VAN PARTICULIERE INTERNATIONALE SAMENWERKINGS-ORGANISATIES IN HET PUBLIEKE DEBAT IN DEN HAAG EN BRUSSEL

De belangenbehartiging in het publieke debat is nauw verbonden met, en voor wat betreft de plannen voor 2011 opgenomen onder, de hiervoor beschreven beeldvormingsambitie. Onder deze tweede ambitie wordt daarom meer specifiek ingegaan op het behartigen van de belangen in Den Haag en in Brussel, dat wil zeggen bij politiek en ambtelijk relevante organen.

Bij deze communicatie staat Partos als branchevereniging voor Internationale Samenwerking voor de belangen van haar leden. Haar eerste doel daarbij is behartiging van het belang van ontwikkelingssamenwerking zelf, inclusief het belang van draagvlak daarvoor, en de rol van maatschappelijke organisaties daarbinnen.

4a Den Haag: Politiek

Evenals in 2010 is in 2011 permanent gewerkt aan het aangaan en bestendigen van informele en formele relaties met Kamerleden, bewindspersonen en andere betrokkenen van alle politieke partijen. Dit beoogt bij te dragen aan de mogelijkheden van Partos om het politieke debat en de besluitvorming te beïnvloeden op het terrein van Internationale Samenwerking in algemene zin en van de particuliere IS-branche in het bijzonder. Grootste lobbymomenten voor de sector in 2011

waren: het debat in de Eerste Kamer over de effectiviteit van ontwikkelingssamenwerking, het debat in de kamer naar aanleiding van het WRR rapport, het debat rond de focusbrief van staatssecretaris Knapen en de begrotingsbehandeling 2012 in september, november en december 2011.

Eerste Kamer

Nadat de begrotingsbehandeling 2011 in de Tweede Kamer forse wijzigingen meebracht op het terrein van ontwikkelingssamenwerking was de Eerste Kamer op 5 april 2011 aan de beurt om het nieuwe beleid te bespreken. Met alle woordvoerders ontwikkelingssamenwerking van de Eerste Kamer zijn gesprekken gevoerd en aan hen zijn schriftelijke stukken gestuurd. Hoofdpunten gingen in op het belang van coherentie voor ontwikkelingssamenwerking, de focus op verlicht eigen belang (en niet op nationaal 'eng' eigen belang) en het belang van een sterk maatschappelijk middenveld. Met name rond de forse bezuinigingen op ontwikkelingsorganisaties sprak de Eerste Kamer zich uiteindelijk fors uit en vroeg staatssecretaris Knapen om de gehele korting terug te draaien. Knapen stelde dat hij dit niet zou doen, maar wel in de komende jaren gaat bekijken hoe hij rekening zou kunnen houden met de wens van beide kamers. In de Tweede Kamer is dit standpunt bevestigd doordat een aantal oppositiepartijen Knapen hierover ondervroeg.

Hoorzitting Tweede Kamer en het WRR rapport

Rond het algemeen overleg dat gepland stond om het WRR rapport 'Minder Pretentie, Meer Ambitie' te bespreken, is een hoorzitting georganiseerd voor de vaste commissie van buitenlandse zaken. Partos directeur Alexander Kohnstamm werd hiervoor uitgenodigd, samen met nog vier collega directeurs van Partosleden. Partos zorgde voor afstemming van de input van deze vijf sprekers en sprak zelf vooral over de meerwaarde van het maatschappelijk middenveld.

Focusbrief

Ook de tweede beleidsbrief van Knapen, waarin hij dieper op zijn nieuwe beleid inging, werd in juni 2011 in de kamer besproken. De gezamenlijke

lobby vanuit de branche bestond hier vooral uit punten rond zorgvuldigheid en proces. Als brede vertegenwoordiger sprak Partos zich niet uit over de keuze voor bepaalde thema's of landen die deze staatssecretaris maakte. Inhoudelijk sprak Partos zich dan ook alleen uit op het gebied van het bedrijfsleven en ontwikkelingssamenwerking en op het gebied van het maatschappelijk middenveld. Enkele reacties richting media op de focusbrief werden door Partos gecoördineerd (bijvoorbeeld een artikel in Trouw rond de nieuwe landenlijst).

Begrotingsbehandeling 2011

Een van de grootste politieke momenten voor ontwikkelingssamenwerking was in 2011 wederom de begrotingsbehandeling. Na de eerste bezuiniging van 400 miljoen in de begroting 2011 was er in de begroting voor 2012 een bedrag van 958 miljoen euro geboekt om te komen tot de 18 miljard bezuiniging die dit kabinet zich tot doel had gesteld. Gedurende de gehele periode tussen september en december vond dan ook intensiever dan gewoonlijk afstemming plaats tussen de lobbyisten die zich begeven op de branchebrede thema's. De belangrijkste thema's voor Partos die speelden waren: private sectorontwikkeling in ontwikkelingslanden, het nieuwe kennis beleid, mondiaal burgerschap en het maatschappelijk middenveld. Met name het nieuwe private sector beleid van dit kabinet dat in de komende jaren moet oplopen naar 900 miljoen euro heeft door goede politieke aandacht aan effectiviteit gewonnen. Zo riepen moties op dit gebied onder andere op tot heldere criteria rond ontwikkelingsimpact en toetsing van de IMVO OESO richtlijnen vooraf. Input richting dit nieuwe beleid werd met name onderbouwd door de eerdere deelname aan het SER-traject.

Vorbereidend werk campagne bezuinigingen

In december 2011 werd duidelijk dat er nieuwe bezuinigingen aankomen en dat het budget voor ontwikkelingssamenwerking hiervan wel eens opnieuw de dupe zou kunnen worden. Op basis hiervan is de urgentie gedeeld door een aantal organisaties om onder de vleugels van Partos gezamenlijk een actie op te zetten tegen de

bezuinigingen. Primair is vastgesteld dat het een lobbytraject moet worden, bij voorkeur ondersteund door zichtbare elementen. Analyses wezen namelijk uit dat het tonen van draagvlak in de samenleving voor ontwikkelingssamenwerking noodzakelijk is om het belang ervan bij politici onder de aandacht te brengen. In december heeft een aantal lobby- en communicatiebijeenkomsten plaatsgehad waarin de koers al gedeeltelijk werd bepaald.

Verdere acties richting de politiek

In april/mei 2011 werden kort na elkaar twee nieuwe tenders gepubliceerd, de eerste aparte thematische tenders na MFS II. In beide tenders stond in het reglement dat ontwikkelingsorganisaties die reeds geld ontvingen uit MFS II niet zouden mogen meedingen. Aangezien hiermee in één keer 74 ontwikkelingsorganisaties werden uitgesloten van deelname en aangezien kwaliteit en effectiviteit van de programma's en een level playing field voorop moeten staan, is Partos gaan bekijken of dit reglement nog veranderd kon worden. Na een brief van Partos bleken voldoende partijen in de Tweede Kamer dit inderdaad niet terecht te vinden en werd het reglement gewijzigd. Door het jaar heen organiseerde Partos verschillende 'crash courses' voor kamerleden. Kamerleden die bij Partos aangeven op een bepaald thema verdieping te zoeken worden bediend door drie à vier experts uit de Partos achterban. Een gesprek dat zich meer op kennisdeling richt dan op directe belangenbehartiging. Zo is in 2011 een crash course over landbouw en ontwikkelingssamenwerking georganiseerd voor D66. Ook is het topsectorenbeleid van dit kabinet bekeken vanuit het belang van ontwikkelingslanden. Partos heeft hierbij vooral een coördinerende rol gespeeld om het geluid van enkele leden te kunnen versterken.

Draagvlakversterking

Ook gedurende 2011 was de Partos Werkgroep Draagvlak actief. Vanuit die werkgroep is onder andere een korte evaluatie uitgezet onder de leden over het vrij recente subsidiekader voor burgerschap en ontwikkelingssamenwerking (SBOS). Tevens kon zij is samenwerking met NCDO bijdragen

aan twee stakeholder bijeenkomsten met Nederlandse draagvlakorganisaties om de toekomst van dit beleidsterrein te bespreken en te werken aan een nieuwe visie op het thema 'mondiaal burgerschap'. In de zomer van 2011 werd SBOS zeer onverwachts opgeschort, een faciliteit die pas recentelijk is opgericht. Gezien het grote belang van mondiaal burgerschap, het stimuleren daarvan bij de Nederlandse burger en het feit dat dit besluit werd genomen terwijl er een aanvraagronde liep, kwamen Partos en haar leden direct in beweging. Mede namens Partin werd meteen gereageerd op [deze beslissing](#), zowel publiek als naar de politiek. Ook werd de achterban benaderd om te kijken wat voor type actie er nog meer gewenst was, zowel actievoeren, juridisch als lobby kwamen naar voren. Meerderheid van de draagvlak organisaties wilde vooral voor de politieke lijn gaan en dus is dat wat Partos heeft doorgezet. Toen bleek dat de eerste antwoorden van staatssecretaris Knapen afwijzend waren, is mondiaal burgerschap in veel boodschappen naar voren gekomen.

4b Den Haag: Ambtelijk

De inzet in de relatie met ambtelijk Den Haag is met name gericht op het duidelijk naar voren brengen van de meerwaarde van particuliere organisaties voor de beleidsdoelstellingen van de bewindspersoon ontwikkelingssamenwerking en het Directoraat-generaal Internationale Samenwerking (DGIS). De in het jaarplan 2011 geplande en sindsdien geformuleerde activiteiten zijn daar dan ook op gericht geweest. Een van de belangrijkste daarvan was de ResultatenRapportage, waarover hieronder meer. Maar ook werd met het ministerie regelmatig overleg gevoerd op andere terreinen waar beleid gemaakt wordt dat maatschappelijke organisaties raakt: de herinrichting van het kennisbeleid, draagvlak en mondiaal burgerschap, de inrichting en voorwaarden van het nieuwe bedrijfsleveninstrumentarium en de implementatie van de IATI richtlijn voor Open Data.

Naast de contacten met het DGIS is er in 2011 ook overleg geweest met het ministerie van Algemene Zaken vanwege een initiatief van enkele andere

brancheverenigingen (onder de noemer SBF = Samenwerkende Brancheorganisaties Filantropie) om te komen tot een convenant van de filantropische sector met de rijksoverheid. Uiteindelijk is Partos geen medeondertekenaar van dat convenant geworden. Dit was deels vanwege de weigering van SBF om Partos als volwaardig partner te betrekken in de onderhandelingen, maar vooral ook vanuit het gebrek aan behoefte dat er in onze sector (zowel bij de leden als bij DGIS) leefde om naast de reeds bestaande onderlinge relatie en afspraken ook nog op rijksbreed niveau afspraken te maken op het terrein van internationale samenwerking. Voor wat betreft andere zaken zoals kwaliteitskeuren en fiscale zaken wordt contact onderhouden met de VFI, onderdeel van SBF.

ResultatenRapportage

Op 13 September 2011 is tijdens een persconferentie in Dudok te Den Haag door Staatssecretaris Ben Knapen en Partosdirecteur Alexander Kohnstamm de vierde ResultatenRapportage gelanceerd. Deze rapportage wordt sinds 2005 tweejaarlijks uitgebracht en beschrijft de in Nederlandse partnerlanden behaalde resultaten op het gebied van ontwikkelingssamenwerking. Het doel van deze rapportage is enerzijds om als aanvulling van het reguliere jaarverslag van het Ministerie van Buitenlandse Zaken de Tweede Kamer verslag te doen over de voortgang in de partnerlanden. Daarnaast beoogt het rapport de toenemende scepsis onder het Nederlandse publiek over de zin en effectiviteit van OS het hoofd te bieden. De ResultatenRapportage 2009-2010 is de tweede ResultatenRapportage waarbij werd samengewerkt met particuliere ontwikkelingsorganisaties. Partos is sinds het begin van 2010 intensief betrokken geweest bij dit proces. In augustus 2010 is er binnen Partos een Coördinator ResultatenRapportage aangesteld die verantwoordelijkheid droeg voor de coördinatie van de inbreng vanuit het maatschappelijk middenveld. Het Ministerie was eindverantwoordelijk voor het proces en voor de inhoud van de rapportage.

Uit het proces zijn drie producten gekomen: een online PDF-versie met daarin links naar

achtergrondinformatie, een samenvattende brochure en een start met Open Data. De online PDF-versie is het resultaat van elf schrijfgroepen (met elk zowel een trekker vanuit het Ministerie als vanuit het maatschappelijk middenveld), een communicatiegroep en een webgroep met vertegenwoordigers vanuit het bedrijfsleven, het maatschappelijk middenveld en het Ministerie van Buitenlandse Zaken. In deze gezamenlijkheid hebben zij ruim een jaar lang intensief samengewerkt om de successen, maar ook de minder goed gelopen zaken en bijbehorende geleerde lessen van de overheidsinvesteringen in ontwikkelingssamenwerking (ODA-gelden) over 2009 en 2010 in kaart te brengen. De rapportage gaat in op de behaalde resultaten en de specifieke bijdrage van Nederland aan de millenniumdoelen (MDG's) en de thema's Goed Bestuur en Maatschappijopbouw, Fragiele Staten en Humanitaire Hulp.

Tijdens het proces zijn de beslissingen genomen door een stuurgroep, waarin ook de directeur van Partos zitting nam, die werd bijgestaan door een klankbordgroep, welke ook bestond uit vertegenwoordigers van alle drie betrokken kanalen. De dagelijkse coördinatie en eindredactie is uitgevoerd door het secretariaat, dat naast twee medewerkers van de Directie Effectiviteit en Coherentie (DEC) van het Ministerie van Buitenlandse Zaken werd gevormd door de Manager Kennis en Effectiviteit en de Coördinator ResultatenRapportage binnen Partos.

Ten slotte heeft Partos binnen dit proces ook de leiding gehad over de communicatiegroep die gezamenlijk een communicatiestrategie heeft ontwikkeld om zowel media- als publieke aandacht te genereren voor de lancering van de ResultatenRapportage. Deze communicatiestrategie resulteerde in een online aanpak, waar de Facebookpagina Open over OS het centrum van was. Op deze pagina was een actuele stroom berichten over de resultaten (uit de ResultatenRapportage) die waren behaald op het gebied van ontwikkelingssamenwerking zichtbaar. Hiervandaan werden dezelfde resultaten getwitterd en op LinkedIn geplaatst. Het hoogtepunt vond de avond van

13 september plaats: het debat Open over OS in Pakhuis de Zwijger te Amsterdam dat door Partos in samenwerking met het NCDO werd georganiseerd. De inzet van het debat was een open beeld van ontwikkelingssamenwerking te schetsen. Open over de resultaten, de mislukkingen, de complexiteit en de effecten ervan en open over het nut en de noodzaak van transparantie. Te gast waren onder anderen Rob Swartbol (plaatsvervangend directeur-generaal Internationale Samenwerking van het Ministerie van Buitenlandse Zaken), Alexander Kohnstamm (directeur Partos), Frans van den Boom (directeur NCDO), Herman van Gunsteren (emeritus hoogleraar Politieke theorieën) en Tineke Ceelen (directeur St. Vluchteling). De moderatie was in handen van Marcia Luyten. Het DGIS, NCDO en Partos zullen ook in de toekomst samen werken in het beschikbaar maken van resultaten van ontwikkelingssamenwerking ten bate van communicatie en maatschappelijk debat.

4c Brussel & Beyond:

Integraal onderdeel van Partos is het Platform Europa, voorheen het NGO-EU Netwerk. Het Platform richt zich op die lidorganisaties die een relatie hebben met de Europese Unie. De hoofddoelstelling is tweeledig: enerzijds gaat het om gezamenlijke belangenbehartiging namens de Nederlandse IS sector richting de Europese Unie, anderzijds richt het Platform zich vanouds op de subsidierelatie tussen de Unie en Nederlandse IS-organisaties.

De ontwikkelingen binnen de Europese Unie op het gebied van internationale samenwerking worden door het Platform Europa en de beleidsmedewerker Europa op de voet gevolgd. Hierbij wordt zoveel mogelijk opgetrokken met de Pan-Europese NGO-koepels (met name Concord: de Europese koepel van brancheorganisaties), met Europese zusterorganisaties, maar ook met het Ministerie (DSO-MO), teneinde de boodschap maximale aandacht en invloed te doen hebben. Waar mogelijk wordt binnen Concordverband geopereerd, vanuit overwegingen van effectiviteit en efficiëntie.

Aidwatch

In Concordverband is bijgedragen aan het Aid-Watch rapport, dat in heel Europa (ook in Nederland) gebruikt werd om aandacht te vragen voor de hoogte en de kwaliteit van de uitgaven voor ontwikkelingssamenwerking door de lidstaten van de Europese Unie. De focus lag hierbij in 2011 op transparantie van ontwikkelingssamenwerking. Daarnaast is Izabella Toth van Cordaid tijdens de CONCORD ALV benoemd tot bestuurslid, mede op aanbeveling van Partos.

Quadrilogue

Het Platform Europa heeft zich binnen Concord inhoudelijk verder actief ingezet voor de dialoog met de Europese Commissie, het Europees Parlement en de lidstaten rond de relatie tussen NGO's en de EU. Concord is de vertegenwoordiging van de Europese NGO's in deze zogenaamde 'Quadrilogue': de Quadrilogue loopt nog tot en met juli 2011 en is een dialoog die uiteindelijk vorm moet geven aan de financieringsinstrumenten en richtlijnen van de Europese Unie onder haar hoofdbudgetlijn (de Non-State Actor and Local Authorities budget lijn). In 2011 is het final outcome document van dit proces tot stand gekomen en is met name met Buitenlandse Zaken goed samengewerkt. Met name door de grote politieke veranderingen eind 2011 is de jaarlijkse excursie naar Brussel in 2011 niet doorgegaan.

MFF

In 2011 is ook aangevangen met de onderhandelingen voor het nieuwe meerjarige financiële kader (MFF) van de Europese Unie. Hierbinnen valt ook de begrotingspost 'Europa in de wereld' waaronder ook het ontwikkelingsbudget valt. In 2011 is met name het proces rond het MFF zoals dat zich tot en met 2014 zal plaatsvinden in kaart gebracht, zijn er gesprekken gevoerd (mede over de Europese 'agenda for change') met Buitenlandse Zaken en is er een brief gestuurd aan de Tweede Kamer.

CSO Development Effectiveness

Rond het thema 'effectiviteit van de hulp' (aid effectiveness) is Partos sinds begin 2011 actief betrokken op zowel het mondiale, Europese als

het nationale niveau. Op het mondiale terrein is naar aanleiding van het derde High-Level Forum (HLF 3) in Accra in september 2008 rond de effectiviteit van de hulp het Open Forum for CSO Development Effectiveness opgericht. CSO staat voor Civil Society Organisation in de betekenis van maatschappelijke organisatie actief in internationale samenwerking. Een van de doelen van het forum was om te komen tot gezamenlijke principes en de implementatie van mechanismen die de effectiviteit van ontwikkelingsorganisaties vergroten. Overige doelen van het forum zijn het creëren van een open proces en het vaststellen van minimale standaarden voor een zogenaamd 'enabling environment'. De Open Forum Global Facilitation Group (GFG) is opgericht om dit mondiale proces te overzien. De GFG heeft het mandaat om beslissingen te nemen namens het Open Forum en bestaat uit vertegenwoordigers van over de hele wereld. Vanuit Europa zijn er vier, waaronder één vanuit de Nordic+ Group (de vier Scandinavische landen, UK, Ierland en Nederland). Deze zetel voor de Nordic+ wordt bekleed door Partos, in de persoon van Alexander Kohnstamm.

In juni 2011 werd de tekst van het kader voor CSO's om te werken aan hun eigen effectiviteit, het zogenaamde International Framework for CSO Development Effectiveness, in Cambodja in definitieve versie vastgesteld. Deze mijlpaal werd voorafgegaan door wereldwijde consultaties en legde de basis voor implementatie van effectiviteitsprincipes door CSO's wereldwijd. Het andere hoogtepunt van het CSO effectiveness proces was het vierde High Level Forum on Aid Effectiveness (HLF 4) in Busan, Zuid Korea. CSO's waren dit keer voor het eerst een volwaardige partij aan de onderhandelingstafel van het HLF, mede vanwege de intensieve samenwerking tussen het Open Forum en Better Aid: de waakhond op het gebied van aid effectiveness die eveneens stoelt op draagvlak van duizenden CSO's. De strategie voor de beleidsbeïnvloeding tijdens het forum was goed voorbereid en leverde veel op, hoewel er ook teleurstellingen waren rond de slotverklaring van Busan. De kern daarvan is een mondiaal partnerschap voor ontwikkeling: een overeenkomst die aangeeft dat

overheden, maatschappelijke ontwikkelingsorganisaties en bedrijven in een nieuw partnerschap willen werken aan duurzame mondiale ontwikkeling.

Het mandaat van Alexander Kohnstamm als lid van de GFG, om het CSO effectiveness proces te overzien, is inmiddels verlengd tot juni 2012. Na Busan ligt de uitdaging in het implementeren van het International Framework op het nationale niveau. In december 2011 zijn hiervoor door het Open Forum twee toolkits ontwikkeld. Voor zowel het mondiaal partnerschap voor ontwikkeling als het International Framework geldt dat de vertaalslag na de praktijk, inclusief de nationale context, de cruciale factor zijn in de impact van deze documenten. De andere grote uitdaging zal zijn om de eenheid binnen de CSO wereld te behouden nu twee belangrijke mijlpalen (het Framework en het HLF) achter ons liggen. Hiertoe is voor begin 2012 een besluitvormende bijeenkomst voorzien van stuurgroepleden van Open Forum en Better Aid.

Op het Pan-Europese niveau vindt het proces rondom CSO Development Effectiveness plaats vanuit de Europese koepel CONCORD. Margo Kooijman, directeur PSO, neemt vanuit Nederland deel aan de betreffende CONCORD-werkgroep. Om de terugkoppeling van en naar deze verschillende niveaus te optimaliseren werken PSO en Partos nauw samen op dit thema. Op 13 december 2011 organiseerden Partos en PSO gezamenlijk een bijeenkomst over Busan. Tijdens deze bijeenkomst deelden Alexander Kohnstamm en Margo Kooijman hun ervaringen over hun deelname aan het Busan Global CSO Forum en HLF 4. Ook werd er tijdens deze bijeenkomst gediscussieerd over de betekenis van International Framework voor de Nederlandse CSO sector. In 2012 zal de implementatie van het Framework verder aan de orde komen, en onder andere zijn beslag krijgen in de door Partos ontwikkelde sectorspecifieke toepassing van kwaliteitsnorm ISO 9001, en de actualisering van de Partos Gedragscode.

Contact zusterorganisaties

Ook in 2011 is de samenwerking met verschillende zusterorganisaties in Europa weer actief opgezocht vanuit het Partos secretariaat. Zo is Hans Zomer van onze Ierse zusterorganisaties Dochas op de Partos ALV uitgenodigd om te komen spreken en heeft Partos bezoek gekregen van onze Pan-Baltische zusterorganisaties. Daarnaast is in 2011 meegeedacht bij het stichten van een Europese koepel voor migrantenorganisaties en was Partos aanwezig bij de European Diaspora Conference om aan te geven wat de uitdagingen en de kansen zijn van een netwerkorganisatie.

5

PARTOS VERSTERKT DE KWALITEIT VAN HET PARTICULIERE VELD

Op het gebied van kwaliteit gaat het zowel om de kwaliteit van de (inrichting van de) organisatie als om de kwaliteit van de (uitvoering van) programma's in de landen waarin de organisaties actief zijn. Partos zet in op meer samenhang tussen deze beide onderdelen. Innovatie, in de zin van effectiviteits-verbetering door aanpassing aan veranderende omstandigheden en inzichten, is de verbindende factor die daarbij de focus krijgt. Het uiteindelijke doel van alle activiteiten op dit terrein is het vergroten van de effectiviteit van de inzet op internationale samenwerking. Daarom is gedurende 2011 ervoor gekozen om alle aan kwaliteit gerelateerde activiteiten te clusteren onder de noemer 'Kennis en Effectiviteit'. Hieronder wordt nader op deze activiteiten, die een substantieel deel van de inspanningen van Partos uitmaken, ingegaan. Eerder in dit jaarverslag is al het Open Forum for CSO Development Effectiveness behandeld, dat naast belangenbehartigings- ook effectiviteitsdoelen heeft.

5a Organisatiekwaliteit

Kwaliteitszorg: sectorspecifieke toepassing ISO 9001

Op advies van de Commissie Kwaliteit werd in het begin van 2011 door het Bestuur van Partos besloten om vooruitlopend op de ontwikkeling van een internationale sectorspecifieke ISO norm, te werken aan een praktische handleiding voor de implementatie van de bestaande ISO-9001 en het CBF keurmerk. Het idee was oorspronkelijk om dit te doen in samenwerking met VFI, CBF en NEN. Later besloot het VFI, op basis van het in de zomer van 2011 afgesloten convenant met de Rijksoverheid, te werken aan de ontwikkeling van één kwaliteitskeurmerk voor de gehele goede-doelensector. Vanwege deze nieuwe ontwikkeling koos het Partos Bestuur ervoor om ons als Partos te richten op een handleiding voor de sector

specifieke toepassing van de ISO norm 9001.

Bij het schrijven van een dergelijke handleiding moeten keuzes gemaakt worden over wat wij als sectorvereniging een goede toepassing, een goede 'vertaling', vinden van de verschillende onderdelen van ISO binnen ontwikkelingsorganisaties. In 2011 is er daarom naast het werk aan de handleiding gewerkt aan een sectorspecifieke vertaling van ISO-9001, waarbij gestreefd is naar stroomlijning met in de sector bestaande regels en normen (CBF, O-toets MFS2, ANBI, Code Wijffels).

Voor zowel de handleiding als de sectorspecifieke vertaling van ISO-9001 werd, onder coördinatie van de Partos Manager Kennis en Effectiviteit, een samenwerking aangegaan met Change Up: een bureau met ruime ervaring met kwaliteitszorg in onze sector en met het schrijven van dergelijke handleidingen. Voor de inhoudelijke begeleiding van dit proces en de toetsing van beide producten, werd een werkgroep samengesteld met kwaliteitszorgmedewerkers van lidorganisaties. Sindsdien is er grote voortgang geboekt. Zowel de sectorspecifieke vertaling als de handleiding zal op de ALV in april 2012 ter vaststelling worden voorgelegd.

Actualisering Partos Gedragscode

De geactualiseerde Partos Gedragscode zal, anders dan in het Jaarplan voor 2011 was aangekondigd, pas in het najaar 2012 aan de ALV kunnen worden voorgelegd. Op de eerste plaats omdat eerst het werk aan de kwaliteitsnorm moet zijn voltooid, vanwege de interactie tussen kwaliteitsnorm en gedragscode. Anderzijds is er met het oog op het benodigde draagvlak ook tijd nodig voor het betrekken van leden bij het actualiseringproces. Tot aan de invoering van de nieuwe versie zal de huidige versie van de Partos Gedragscode uiteraard gewoon blijven gelden.

Risicomanagement

Ieder risico dat in kaart wordt gebracht is een kans tot verbetering en versterking van de organisatie. Om risicomanagement actief onder de aandacht van leden te brengen, organiseerde Partos in samenwerking met het Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement (NAR) in 2011 vier bijeenkomsten (in maart, april, juni en december 2011).

Tijdens deze bijeenkomsten leerden deelnemers NARIS te gebruiken, een online risicomanagement systeem dat organisaties ondersteunt bij het in kaart brengen en beheersen van risico's. Het gebruik van NARIS leidt tot een sectorspecifieke database met risico's en maatregelen die leden in staat stelt van elkaar te leren. Enkele ervaringen van leden die een bijeenkomst bijgewoond:

“Het gebruik van NARIS gaat ons hopelijk helpen om het proces van risicomanagement in alle fasen te ondersteunen. Het systeem biedt mogelijkheden om risico's vast te leggen, deze op overzichtelijke wijze te rubriceren en de voortgang van afspraken over het treffen van maatregelen eenvoudig bij te houden.”

“Ik denk dat het voor iedere organisatie goed is om over risicomanagement na te denken. Het NARIS systeem is daar een goed instrument voor. Het grootste voordeel van het instrument is de mogelijkheid om informatie in de sector te delen. Voor ons is het ook belangrijk dat het gebruik van het systeem gratis is. De ondersteuning door NAR is tot nu toe prima. NARIS kan onze organisatie helpen om proactief met risico's om te gaan.”

Eind 2011 heeft er met NAR een eerste gesprek plaats gevonden over de ontwikkeling van een Risicomanagement Cursus voor ontwikkelingssamenwerking, die Partos zou willen aanbieden aan (programma)managers bij lidorganisaties.

5b Kennis en innovatie

Samenwerking met PSO

In 2011 zijn Partos en PSO als onderdeel van het PSO outreach programma een samenwerking aangegaan voor het leren over capaciteitsontwikkeling door maatschappelijke organisaties. Het merendeel van de leerbijeenkomsten die in het afgelopen jaar hebben plaats gevonden en in dit jaarverslag staan beschreven, vonden plaats in

het kader van die samenwerking met PSO. Het behelsde meerdere bijeenkomsten over capaciteitsontwikkeling, over monitoren en leren binnen het MFS-II programma, inclusief een inventarisatie van de gemeenschappelijke thema's uit de MFS-II leeragenda's (zie hieronder); een bijeenkomst over het International Framework CSO Effectiveness (zie ook: CSO Effectiveness) en workshops op Partos Plaza over inclusieve ontwikkeling en leernetwerken. Tevens wordt er door Partos en PSO gewerkt aan het borgen van de bij PSO ontwikkelde kennis en netwerken, en aan een voortzetting van het leren over capaciteitsontwikkeling, onder andere door het gezamenlijk inrichten van een kennisportal en online leerplatform. De samenwerking met PSO biedt, kortom, Partos en de sector een belangrijke bijdrage aan het leren – nu en in de toekomst, ook na het opheffen van PSO zelf. Zie verder de informatie over de verschillende bijeenkomsten en activiteiten elders in dit verslag.

Capaciteitsontwikkeling: Kwaliteitshuis programma-evaluatie en vervolgactiviteiten

Eind 2010 is het Partos Kwaliteitshuis, een samenwerkingsverband over evalueren en leren van de vijf grootste MFS-organisaties, afgesloten. Afgesproken werd dat in 2011 een aantal doorlopende en voorgenomen activiteiten nog zouden worden uitgevoerd. Een van deze activiteiten betreft de programma evaluatie capaciteitsontwikkeling die onder het beheer van het Partos Kwaliteitshuis heeft plaatsgevonden. Deze evaluatie was een van de zeven deelevaluaties die werden uitgevoerd als onderdeel van een groot onderzoek door de Inspectiedienst van het Ontwikkelingsbeleid (IOB) naar de Nederlandse bijdrage aan capaciteitsontwikkeling in het Zuiden. Begin 2011 is het syntheserapport van deze deelevaluatie gepubliceerd ('Capacities for Development'), voorzien van een gezamenlijke beleidsreactie namens de deelnemende organisaties. Ook heeft er een afsluitende leerbijeenkomst plaats gevonden met de betrokken Kwaliteitshuisorganisaties (16 februari 2011), en is er samengewerkt in een grote leerbijeenkomst (22 maart 2011) met andere organisaties die als onderdeel van de andere deelevaluaties waren geëvalueerd. Vanuit Partos is ook het gezamenlijke

commentaar namens alle Partosleden in de zeven evaluaties op het IOB synthesrapport 'Facilitating Resourcefulness' geformuleerd. En in samenwerking met SNV en PSO heeft Partos ten behoeve van de IOB-evaluatie over capaciteitsopbouw een Q&A en kernboodschap ontwikkeld om eventuele vragen vanuit de pers en de politiek te kunnen beantwoorden.

Bijeenkomst M&E

Naar aanleiding van annex 5 behorende bij de MFS II subsidiebeschikking organiseerde Partos, in samenwerking met PSO, in januari 2011 een informatiebijeenkomst over monitoren en leren, en het 5C model (voor het monitoren van capaciteitsontwikkeling). Doel van de bijeenkomst was om aan de hand van een aantal voorbeelden na te gaan op welke manieren het monitoringsprotocol en de leeragenda opgesteld konden worden. Daarnaast werd specifiek aandacht besteed aan het monitoren van de capaciteitsontwikkeling aan de hand van het zogenaamde 5C model. Naast een actieve bijdrage van the European Centre for Development Policy Management (ECDPM) over het 5C model, en van DNV over kennis- en leeragenda's, gaven medewerkers van de Dienst Sociale Ontwikkeling (DSO) van het Ministerie van Buitenlandse Zaken toelichting op annex 5.

Leeragenda bijeenkomsten

Alle MFS-II allianties hebben samen met hun monitoringsprotocol een leeragenda moeten aanleveren aan het Ministerie. In samenwerking met PSO heeft Partos een viertal bijeenkomsten georganiseerd ter ondersteuning van de allianties bij het opstellen van de leeragenda. Alle MFS-II leeragenda's zijn toegankelijk gemaakt op het Partos MFS-II Forum en door het bureau geanalyseerd op gemeenschappelijke thema's voor gezamenlijke leeractiviteiten. Partos wil het gezamenlijk leren blijven ondersteunen, onder andere door het onderhouden van een netwerk van leermanagers, dat wil zeggen: zij die binnen de alliantie verantwoordelijk zijn voor het implementeren van de leeragenda.

Gezamenlijke MFS-II Evaluaties

Van de 20 allianties die in de periode 2011-2015 een MFS II subsidie ontvangen, besloten er 19 om de evaluaties die uitgevoerd moeten worden ter verantwoording aan het Ministerie van Buitenlandse Zaken gezamenlijk vorm te geven. Partos heeft om het proces rond het gezamenlijk evalueren te faciliteren, namens de deelnemende allianties, de Stichting Gezamenlijke Evaluaties opgericht. Het stichtingsbestuur bestaat uit René Grotenhuis van Cordaid, Jan Lock van Woord & Daad, Dianda Veldman van Rutgers WPF, Harry Derksen van ICCO en Alexander Kohnstamm van Partos (voorzitter). De stichting is namens de penvoerders een samenwerkingsverband met wetenschapsorganisatie NWO-WOTRO aangegaan. NWO-WOTRO waarborgt de kwaliteit van het onderzoek en coördineert het onderzoeksproces. Daartoe heeft NWO WOTRO onafhankelijke, internationaal samengestelde adviescommissies en een stuurgroep benoemd. Deze Stuurgroep is eindverantwoordelijk voor de onderzoeken en kiest de onderzoeksteams op basis van een uitgebreid tenderproces. Onder leiding van de stichting zijn in 2011 de evaluatieprogrammering en diverse contracten met de penvoerders en met NWO-WOTRO opgesteld. Daarnaast is de goedkeuring van de staatssecretaris verkregen en is een ter zake kundige werkgroep van evaluatiemanagers uit de allianties in het leven geroepen om het proces waar gewenst te ondersteunen. Bovendien coördineert Stichting Gezamenlijke Evaluaties de financiën, de voortgangsmonitoring en de communicatie namens de betrokken allianties. De evaluatieonderzoeken richten zich op vier deelgebieden: veranderingen bij doelgroepen, veranderingen bij zuidelijke partnerorganisaties, veranderingen in het maatschappelijk middenveld en veranderingen in internationaal beleid. Halverwege 2012 wordt de eerste meting afgerond. In 2014 volgt volgens de planning de tweede meting en worden de resultaten bekend gemaakt. De ontwikkelingen rondom het initiatief zullen door de stichting naar het publiek, de media en de politiek worden gecommuniceerd.

Conferentie Facilitating Resourcefulness

Op 15 december 2011 organiseerde het Ministerie van Buitenlandse Zaken een conferentie over de lessen die getrokken waren in het IOB syntheserapport. Onder de 100 aanwezigen waren zowel ambtenaren als vertegenwoordigers van ontwikkelingsorganisaties, Nederlandse en zuidelijke kennisinstituten en partnerorganisaties. De hoofdspreker was Dr. Talaat Abdel-Malek, co-voorzitter van de OECD/DAC Working Party on Aid Effectiveness. Doel van de bijeenkomst was het gezamenlijk formuleren van beleidsaanbevelingen aan de Staatssecretaris over de Nederlandse inzet op capaciteitsontwikkeling. Partos zat, naast het ECDPM, PSO en IOB in het voorbereidende overleg en heeft actief ingezet op de betrokkenheid van de inhoudelijk deskundige medewerkers van Partos-lidorganisaties bij de voorbereiding en de uitvoering van het programma en alle workshops. Partos was inhoudelijk eindverantwoordelijk voor de workshop: 'Capacity development for inclusive economic growth', die werd voorgezeten door Alexander Kohnstamm. De andere workshops waren: 'Capacity of the State in cooperation with non-state actors', 'Capability for governance of global public goods (GPGs)' en 'Supporting capacity development in fragile environments'.

Open for Change, Open Data en IATI

Gezamenlijk leren en innoveren is het doel van een samenwerking die Partos is aangegaan met een aantal jonge OS-organisaties (1%Club, Akvo, Text2Change, Butterfly Works) dat pioniert op het snijvlak van ontwikkelingssamenwerking, internet en nieuwe media.

Deze organisaties zijn nu verenigd in Open for Change (www.openforchange.info), een open platform, dat in nauwe samenwerking met Partos werkt aan een programma met kennisontwikkeling, adviesdiensten en netwerkbijeenkomsten over open data en open knowledge en de nieuwe vormen van samenwerking en participatie die dat biedt. Als eerste grote activiteit organiseerden Partos en Open for Change platform samen met het Ministerie van Buitenlandse Zaken en het Koninklijk Instituut voor de Tropen het Open Data for Development Camp.

Op 12 en 13 mei vond het Open Data for Development Camp (ODDC) plaats in het Koninklijk Instituut voor de Tropen (KIT) in Amsterdam. Het was georganiseerd door Partos en het Platform Open for Change, in samenwerking met en met financiering van het Ministerie van Buitenlandse Zaken (DEC) en met financiële bijdragen van het KIT, Oxfam Novib, Hivos, ICCO, Text2Change, PSO en Partos. Partos werkte al samen met het Ministerie van Buitenlandse Zaken in de publicatie van de ResultatenRapportage en deelt de ambitie om in de toekomst te rapporteren op basis van open data en de IATI-standaarden. Het Open Data for Development Camp was wereldwijd de eerste open data bijeenkomst die zich richtte op open data voor ontwikkelingssamenwerking. Er waren in totaal zo'n 130 deelnemers: vertegenwoordigers van ontwikkelingsorganisaties en hackers/developers, journalisten, consultants, vertegenwoordigers van internationale organisaties en zuidelijke partnerorganisaties (Wereldbank, AidInfo, Publish What you Fund, Sodnet Kenia, Kabissa en Development Gateway).

Sindsdien organiseerde Open for Change al enkele Open Teas (netwerkbijeenkomsten) en op Partos Plaza een workshop en intervisiebijeenkomst voor organisaties die met open data aan de slag zijn of willen. Eind 2011 zijn leden van het Open for Change team begonnen met het verlenen van advies en ondersteuning op het terrein van open data en open organisatie (platformorganisatie) bij Oxfam Novib, Cordaid en NCDO.

International Aid Transparency Initiative (IATI)

Als onderdeel van het International Aid Transparency Initiative zijn er tussen donor en ontvangende landen afspraken gemaakt over internationaal te hanteren standaarden voor het openen van data over de bijdrage aan, de voortgang op en de resultaten van ontwikkelingssamenwerking. Nederland heeft IATI als een van de eerste donoren IATI ondertekend en in september 2011 heeft het, ook als een van de eerste officiële donoren, de informatie over de bestedingen aan OS als open data conform de IATI standaarden online beschikbaar gemaakt. In 2012 gaat het ook stappen zetten

om ook informatie over de voortgang van projecten als open data aan te bieden. Maatschappelijke organisaties worden gestimuleerd om dit initiatief te volgen. Wereldwijd zijn er al enkele kleine, maar ook grote maatschappelijke organisaties die dat hebben gedaan. Ook in Nederland zijn er enkele organisaties die stappen hebben gezet. In 2011 is Partos toegetreden tot een door de IATI Steering Group geïnstalleerde NGO Working Group die inventariseert welke moeilijkheden NGO's daarbij ondervinden, welke risico's er zijn, welke oplossingen of aanpassingen in de standaarden er nodig zijn. Ook heeft Partos in oktober 2011 deelgenomen aan een consultatie van haar zusterorganisatie Bond in het Verenigd Koninkrijk, waar DFID, de IATI standaarden heeft opgelegd aan maatschappelijke organisaties die overheidssubsidie ontvangen.

Partos Plaza

Partos Plaza is de jaarlijkse kennis- en netwerk-bijeenkomst voor particuliere internationale samenwerking en werd dit jaar voor de vijfde keer georganiseerd.

Bundel de krachten en maak het verschil in mondiale ontwikkeling! Dat was het motto van Partos Plaza 2011. "Werken aan duurzame mondiale ontwikkeling doe je als organisatie niet alleen, maar in samenwerking en in netwerken met andere organisaties, burgers, bedrijven en overheden. Door de focus te leggen op je eigen rol en meerwaarde optimaliseer je deze samenwerking en vergroot je de effectiviteit." Dit uitgangspunt resulteerde in twaalf workshops op verschillende deelonderwerpen, een voordracht van Alexander Rinnooy Kan over het SER-advies over ontwikkelingssamenwerking, de uitreiking van de Briljante Mislukkingen Award en het debat 'Aanspreken in tijden van twijfel' met Leon Willems (Free Press Unlimited), Tom van der Lee (Oxfam Novib), Rolien Sasse (Simavi) onder leiding van Miriam Vossen. De voorbereidingen, maar ook de latere verslaglegging van Partos Plaza, vond dit jaar weer voor een groot gedeelte online plaats (www.partos-plaza.nl). Dit online platform, dat inmiddels 229 leden telt, biedt een mooie terugblik op de dag door de verzameling foto's en filmpjes die je hier kunt vinden.

Over het waarom van open data en IATI:

Publish What You Fund video

<http://www.youtube.com/watch?v=GJCbHu-cWBw>

Over IATI:

<http://www.aidtransparency.net/about>

Het World Bank Institute over Open Development als nieuw ontwikkelingsparadigma:

<http://wbi.worldbank.org/wbi/devoutreach/article/1277/contours-and-possibilities-open-development>

Partos Plaza 2011 was wederom een inspirerende en zeer geslaagde bijeenkomst. De bijna 150 aanwezigen vertegenwoordigden vele tientallen Partos lidorganisaties, maar er waren ook ambtenaren van het Ministerie van Buitenlandse Zaken, journalisten, consultants en kennisinstituten.

Kennisbeleid en Infrastructuur

Partos heeft op basis van de prioriteiten die zij ziet voor kennis en leren in de sector deelgenomen aan de discussie over het voorgenomen kennisbeleid van de Staatssecretaris voor Ontwikkelingssamenwerking Ben Knapen. Op 21 september hebben zowel de Directeur als de Manager Kennis en Effectiviteit een bijdrage geleverd aan de consultatie over het kennisbeleid met een brede vertegenwoordiging uit de sector (maatschappelijke organisaties). Daarnaast heeft Partos ook een schriftelijke reactie gegeven op het voorgenomen kennisbeleid van de staatssecretaris Knapen en op The Broker Online gereageerd op de kennisbrief die de staatssecretaris naar de Tweede Kamer stuurde. In reactie ontving Partos in december 2011 een uitnodiging voor gesprek met de Directeur-Generaal Internationale Samenwerking, Joke Brandt, dat begin 2012 heeft plaatsgevonden.

Kennisinfrastructuur voor de OS sector

Op initiatief van Partos is met PSO en NCDO in 2011 overleg gevoerd over een gezamenlijke ambitie om door samenwerking en bundeling van partijen te komen tot een brede kennisinfrastructuur die organisaties en mensen helpt die informatie en kennis over ontwikkelingssamenwerking te

verwerven die zij nodig hebben om hun activiteiten op het gebied van duurzame mondiale ontwikkeling succesvol uit te voeren. Het zou daarbij kunnen gaan om een gezamenlijke, open acces kennis- en informatieverzameling waarin zoveel mogelijk relevante kennisbronnen worden gekoppeld en ontsloten middels enerzijds standaarden voor open acces en open data, en anderzijds doelgroepgerichte portals. Inmiddels heeft dit initiatief geleid tot de portal MyWorld voor het particulier initiatief (zie hierna) en tot de contouren van een bedrijvendesk (eveneens hierna nader toegelicht). Vanwege de vraaggestuurde benadering, waarbij maximaal vanuit de doelgroepen wordt gedacht, is het idee om alle doelgroepportals op dezelfde technische en organisatorische inrichting te laten bogen inmiddels verlaten. Dit biedt meer flexibiliteit om bij de behoeften van de doelgroepen aan te sluiten, maar vereist ook actieve coördinatie om dubbel werk te vermijden en synergie tussen de portals te optimaliseren.

Briljante Mislukkingen

Op Partos Plaza werd de Briljante Mislukkingen Award van 2011 uitgereikt. De juryprijs ging dit jaar naar een decentralisatieproject van Stichting Red een Kind. Het publiek kon ook meestemmen op hun 'favoriet'. Zij gaf haar voorkeur aan een microverzekeringsproject van Karuna Foundation. In totaal zijn er 16 cases ingezonden.

De Briljante Mislukkingen Award is nu voor het tweede jaar op rij georganiseerd door het Instituut voor Briljante Mislukkingen. Een Briljante Mislukking is een goed voorbereid project dat anders is gelopen dan gepland en waarvan vervolgens is geleerd. Met het uitreiken van een Award voor dit soort projecten, wil het Instituut voor Briljante Mislukkingen het lerend vermogen, de innovatiekracht en de transparantie in de sector bevorderen. De Briljante Mislukkingen Award wordt gesponsord door Partos, PSO, Woord en Daad en NCDO.

6

BETREKKEN VAN ANDERE ACTOREN

6a Linkis en MyWorld: de relatie met het kleinschalig particulier initiatief (PI)

Linkis

De naam Linkis staat voor 'Laagdrempelige Initiatieven en Kenniscentrum voor Internationale Samenwerking'. Dit samenwerkingsinitiatief was in 2003 in het leven geroepen door een aantal ontwikkelingsorganisaties, de NCDO en COS Nederland, om burgers (onder meer financieel) te helpen bij het opzetten en uitvoeren van hun eigen kleinschalige ontwikkelingsprojecten. Het samenwerkingsinitiatief is in 2007 geïntegreerd in Partos. De site www.linkis.nl was de belangrijkste vorm van communicatie binnen Linkis en naar het Particulier Initiatief (PI). De website van Linkis had in 2011 een gemiddeld aantal unieke bezoekers van 252 per dag, ongeveer hetzelfde als in voorgaande jaren.

Per 31 december 2011 zijn het samenwerkingsplatform Linkis en de website www.linkis.nl

opgeheven. Linkis heeft van 2003 tot 2012 een belangrijke rol gespeeld in de samenwerking tussen ontwikkelingsorganisaties en particuliere initiatieven. Het gaat in die periode om meer dan 4.500 projecten die mede werden gefinancierd door onder andere OxfamNovib, Cordaid, ICCO en Impulsis, Hivos, NCDO, Plan Nederland en de laatste jaren ook Wilde Ganzen. De besluiten van het Ministerie in het kader van MFS2 hebben grote gevolgen gehad voor de financiering van de particuliere initiatieven. Hivos heeft met ingang van 2011 het loket voor projecten van burgers gesloten. Cordaid, OxfamNovib en Impulsis (gezamenlijk loket van ICCO, Edukans en Kerk in Actie) hebben het budget drastisch ingekrompen en hebben in 2011 slechts projecten gefinancierd die aansluiten bij de andere programma's van die organisaties. NCDO financiert sinds 2011 geen projecten meer. Projecten gericht op het vergroten van het mondiaal burgerschap in Nederland werden verwezen naar de nieuwe subsidiefaciliteit SBOS. Slechts een paar projecten van het PI hebben daar gebruik van kunnen maken totdat de activiteiten van SBOS in het voorjaar van 2011 alweer werden opgeschort door het ministerie. Het bedrag voor financiering van projecten van het PI is in 2011 meer dan gehalveerd. Alleen Wilde Ganzen heeft het budget in 2011 op peil kunnen houden.

Overzicht ondersteuningsaanvragen voor kleinschalige projecten binnen Linkis

Linkis	2011	2010	2009	2008
Totaal aantal aanvragen voor ondersteuning	1036	1834	1150	1837
Aantal goedgekeurde aanvragen	704	1037	755	752
Totaal bestede bedrag	€15,2 miljoen	€17,1 miljoen	€18,5 miljoen	€18,1 miljoen

2008: Cordaid, OxfamNovib, Impulsis, Hivos en NCDO

2009: Cordaid, OxfamNovib, Impulsis, Hivos, NCDO en Seva Network Foundation

2010: Cordaid, OxfamNovib, Impulsis, Hivos, NCDO en Wilde Ganzen

2011: Cordaid, OxfamNovib, Impulsis en Wilde Ganzen

Naast de projectengids leverde www.linkis.nl ook informatie over instanties en personen die burgers kunnen adviseren bij het opzetten van kleinschalige projecten. Burgers konden tot medio 2011 gratis advies krijgen bij een van de elf regionale kennis- en expertisecentra op het gebied van ontwikkelingsvraagstukken en internationale samenwerking: de COSsen. Met het wegvallen van de subsidiefaciliteit SBOS zijn ook een aantal COSsen opgeheven of in grote mate ingekrompen. Een aantal van hen gaat op commerciële basis verder. Koepelorganisatie COS Nederland is opgeheven.

MyWorld

In 2011 is hard gewerkt aan een nieuwe portal voor het PI, in het kader van de hiervoor genoemde informatie-infrastructuur. De website www.linkis.nl bezat niet de technische mogelijkheden die inmiddels waren ontstaan om groepen zelf via het net met elkaar te laten communiceren. Tegelijkertijd was er de wens om het PI meer invloed te geven op de vormgeving van een portal voor kleinschalige initiatieven in Nederland. Bovendien leek het samengaan van de PI-portal van NCDO en die van Linkis inmiddels de beste weg naar de toekomst.

Op initiatief van Partos en NCDO is daarom in 2011 een nieuw samenwerkingverband gestart waarin naast de deelnemers in Linkis ook Partin (de branchevereniging van het PI), Simavi en Aqua4all deelnemen. Besloten is rond het inmiddels gestarte magazine MyWorld tegelijk een portal met die naam in te richten. Hoofdelementen van de portal zijn een wegwijzer naar subsidieverlening, WIKI's over landen en thema's, een online community met mogelijkheden gezamenlijk groepen te vormen en het magazine Myworld.

De portal is op 17 januari 2012 gelanceerd waarbij een zeer goede pers is gerealiseerd in de Volkskrant, Trouw, de Telegraaf en diverse andere media. In MyWorld.nl komen de kennis en informatie van kleine particuliere initiatieven en grote(re) ontwikkelingsorganisaties beschikbaar in één digitale informatieplek voor ondernemendewereldburgers.

Medio februari 2012 hadden zich voor de community Myworld.nl al meer dan 750 gebruikers geregistreerd, hebben 128 organisaties een profiel aangemaakt en zijn meer dan 50 landen- en themagroepen actief.

Worknets

Naast MyWorld is in 2011 de mogelijkheid voor groepen van het PI beschikbaar gekomen om samen te werken in Werknetten, oftewel 'Worknets'. Worknets zijn online-portals waarin groepen en organisaties kunnen samenwerken en die gekoppeld kunnen worden aan de eigen website. Functionaliteiten in Worknets zoals file sharing, samen documenten maken, meetings organiseren, het delen van links en chatten worden in overleg met de groepen verder ontwikkeld en ingebouwd. PI-vereniging Partin start begin 2012 met het gebruik van Worknets. Het ligt in de bedoeling de communicatie met MyWorld in Worknets in te bouwen. Partos is voor enkele internationale groepen inmiddels gestart met het gebruik van werknetten. Alle projecten die bekend waren in www.linkis.nl hebben een bericht ontvangen over de opheffing van Linkis, de start van MyWorld.nl en de mogelijkheid een Worknet voor het eigen project in te richten.

Migranten PI

Evenals in voorgaande jaren was het percentage goedgekeurde projecten van migranten ongeveer 20 tot 25%. Vanuit de Community of Practice van PSO, waarin diverse migrantengroepen en andere relevante organisaties samenwerken, is onder meer gewerkt aan de oprichting van een Podium Migratie. Dit podium wil de verschillende organisaties in Nederland die actief zijn rond het thema migratie met elkaar laten samenwerken, activiteiten laten afstemmen en de positieve kant van migratie op de agenda zetten. Voorbeeld hierbij is de opzet van het Waterforum. De opstart van het Podium Migratie wacht op goedkeuring van een subsidie van de Ministeries van Buitenlandse en Binnenlandse Zaken.

6b Betrekken van het bedrijfsleven

Op basis van de belangrijke rol die het bedrijfsleven kan spelen bij het werken aan duurzame inclusieve economische groei was het betrekken van het bedrijfsleven een belangrijk onderdeel van het werk van Partos in 2011. Dit begon op 8 februari 2011, toen Plan en Accenture een rondetafelbijeenkomst organiseerden met een aantal grotere bedrijven en ontwikkelingsorganisaties over samenwerking en het gezamenlijk stimuleren van duurzame economische groei in ontwikkelingslanden. Partos was aanwezig bij deze bijeenkomst, waar met name werd geconstateerd dat de trend van 'doing good' naar 'doing business' extra push verdient en dat met name ook een gebrek aan kennis van elkaars inhoudelijke en geografische werkterreinen nog ontbreekt.

Vlak na deze bijeenkomst ontving de SER in maart 2011 een adviesaanvraag van staatssecretaris Knapen over de rol van het bedrijfsleven in ontwikkelingsamenwerking ([adviesaanvraag](#)) en werd Partos als vertegenwoordiger van Nederlandse ontwikkelingsorganisaties uitgenodigd voor een hoorzitting van de SER op 6 april 2011. Inmiddels reageerde Knapen positief op het voorstel van Partos om het gesprek aan te gaan tussen het bedrijfsleven, de overheid en ontwikkelingsorganisaties. In reactie hierop is in afstemming met de SER besloten ontwikkelingsorganisaties meer te betrekken bij het advies. Hiertoe werd Partos gehoord over het conceptadvies in een aparte hoorzitting. Voor die aparte hoorzitting verzamelde Partos input vanuit de beleidsgroep van Partos. Hoewel natuurlijk niet alle conclusies van de Raad ook de onze zijn, is Partos overwegend positief over het rapport en heeft er overeenkomstig op gereageerd toen het op 16 september 2011 uitkwam ([reactie Partos](#)). Het rapport was bovendien het startpunt van meer uitwisseling en begrip tussen de verschillende bij duurzame economische ontwikkeling betrokken partijen, waaronder ontwikkelings-, werkgevers- en werknemersorganisaties. Partos sprak bijvoorbeeld over dit onderwerp op een dag over duurzame economische ontwikkeling georganiseerd door het Rio20+ platform en

Alexander Rinnooy Kan kwam als voorzitter van de SER spreken op Partos Plaza.

Op basis van de complementariteit die de beide sectoren kunnen spelen bij het werken aan een duurzame en rechtvaardige economische groei, is door Partos een concrete samenwerking met VNO-NCW verkend waarin ieder vanuit de eigen rol een bijdrage aan dat doel kan leveren. Waar de focus is op de overlap in doelstellingen en de complementariteit van rollen en posities, is zo'n verkenning nuttig. Nooit echter moet daarbij de eigen doelstelling ondergeschikt worden aan de samenwerking. Organisaties die elkaar enerzijds aanvullen waar belangen en doelen overlappen, en die anderzijds tegenover elkaar staan waar het gaat om andere issues, kunnen op die manier toch tot goede samenwerking komen.

Conclusie van de verkenning was dat VNO-NCW en Partos samen een positief verschil kunnen maken door het bij elkaar brengen van beide sectoren, in het bijzonder ontwikkelingsorganisaties en het Nederlandse MKB en 'MKB plus'. Daarnaast is er een wereld te winnen door het voor bedrijven toegankelijk maken van kennis, expertise en netwerk van NGO's en andere kennishouders op het gebied van duurzaam ondernemen in en met ontwikkelingslanden. Dit initiatief, het is al even genoemd in dit jaarverslag, is onderdeel van het bredere plan van onder andere Partos om tot doelgroepgerichte portals over ontwikkelingsamenwerking te komen. In september is daarom besloten de handen ineen te slaan en partners te gaan zoeken om deze 'bedrijvenportal' te realiseren. Aan het eind van 2011 liepen er concrete gesprekken met AgentschapNL en het Ministerie van Buitenlandse Zaken (directie Duurzame Economische Ontwikkeling) om hier gezamenlijk handen en voeten aan te gaan geven. Lancering van de portal wordt verwacht in de eerste helft van 2012.

7

SHARED SERVICES

Naast de ondersteuning bij het primaire proces streeft Partos ernaar de leden te ondersteunen in de bedrijfsvoering en uit de gezamenlijkheid schaal- en inkoopvoordelen te behalen voor de leden.

In januari 2011 heeft Partos een contract getekend met VFI-diensten. Deze organisatie heeft voor de bij VFI aangesloten goede doelen ruim 30 collectieve inkoopcontracten afgesloten. Partos heeft als start de meest aantrekkelijke contracten geselecteerd. Onder voorwaarde van het bezit van het CBF keur kunnen de Partosleden hier voortaan ook gebruik van maken. De leden zijn regelmatig benaderd met dit aanbod, maar tot op heden wordt er helaas nog weinig gebruik van gemaakt. Aangezien efficiënt inkopen de effectiviteit van de organisatie ten goede komt, is het zaak dat alle leden zich serieus rekenschap geven van de mogelijkheden die deze en andere diensten hun bieden.

Partos heeft bureau Berenschot gevraagd om de haalbaarheid van samenwerking op de ondersteunende processen te onderzoeken; dit onderzoek is deels pro bono uitgevoerd. De hoofdvragen waren:

- Is er voldoende draagvlak onder de leden om het structureel ontwikkelen van Shared Services te overwegen?
- Zo ja, op welke onderdelen is samenwerking tussen organisaties gewenst en welke vorm zou deze samenwerking moeten aannemen?

Dit onderzoek is uitgezet onder de directies, waarvan 54% heeft gereageerd. 82% van de respondenten gaf aan in meer of mindere mate te willen samenwerken op dit terrein. Motieven hiervoor: hogere kwaliteit, lagere kosten, verbeteren continuïteit en verhogen expertise. De bereidheid tot samenwerken scoorde 'hoog' bij: personeel- en salarisadministratie, ICT, juridisch advies, dienstreizen en gezamenlijke inkoop. 'Laag' scoorden P&O, financiën en marketing. De leden zien de rol van Partos vooral op het gebied van het faciliteren van kennisdeling en het zijn van een makelaar namens de aankopende partijen. Een volledig ingericht, economisch zelfstandig Shared Services Centre zien noch de leden noch het verenigingsbureau als haalbare optie.

Partos heeft enkele bijeenkomsten gehad met de klankbordgroep Shared Services. Op 17 juni heeft een bijeenkomst plaatsgevonden waarvoor alle directies waren uitgenodigd om over de bevindingen van het Berenschot van gedachten te wisselen. Mede op basis daarvan zijn in 2011 de volgende activiteiten ontplooid. Voor elke activiteit geldt dat de kosten die ermee gemoeid zijn door de deelnemende leden worden betaald.

Dienst	Participatie	Actie
Dienstreizen Raamcontract per 1/1/2012 met VCK Travel, na Europese Aanbesteding.	27 deelnemende leden, hier gaat in 2012 ruim 4 miljoen om.	Partos monitort het contract vier keer per jaar in overleg met de ledenklankbordgroep die het contract heeft begeleid. De eerste indrukken bij de gebruikers na de eerste maand zijn positief. Er kunnen zich nog steeds leden aanmelden. Partos berekent voor deze dienstverlening jaarlijks een gebruikersvergoeding voor de beheerskosten.
Juridische Dienstverlening Leden onderzoek Digitaal onderzoek	48 leden deden mee aan enquête	Op basis van de resultaten van de enquête zijn de meest gevraagde juridische diensten vastgesteld. Na aanbeveling van leden is een aantal kantoren uitgenodigd tot het doen van een offerte, zonder toezegging m.b.t. de omzet. De offertes zijn beoordeeld door drie leden. Criteria: een speciaal sectortarief en specifieke toegevoegde waarde voor NGOs. Doel is om de leden in het eerste kwartaal van 2012 een lijst te kunnen geven van preferred suppliers. Dienstverlening zal zonder tussenkomst van Partos geschieden, wel monitort Partos met de leden de kwaliteit van de dienstverlening.
ICT ledenonderzoek Digitaal onderzoek	50 leden deden mee aan enquête, start 1 december 2011, sluiting 19 januari 2012.	In het eerste kwartaal 2012 zijn de resultaten geanalyseerd en is met externe specialist gezien waar samenwerking wenselijk en mogelijk is. Er hebben zich 12 leden gemeld die deel willen nemen in klankbordgroep ICT.
Multifunctionals Met Xerox reseller Xtandit is een overeenkomst gesloten voor het tegen speciaal NGO tarief aanbieden van apparatuur bij leden. In ruil voor deze sponsoring: vermelding op de Xtandit site onder MVO.	n.t.b.	In het eerste kwartaal 2012 zal dit aan de leden worden gecommuniceerd.
Online media monitoring Onderhandeling met enkele online media bedrijven.	Verkenning uitgezet	Doel is dat leden vanaf het tweede kwartaal 2012 gebruik kunnen maken van een raamcontract.

Vorbereidend werk online Media Monitoring/ knipseldienst

Vanuit de eigen behoefte om een regelmatige nieuwsupdate te krijgen over onderwerpen die passen bij ontwikkelingssamenwerking, heeft Partos het initiatief genomen om te inventariseren of bij de leden de behoefte bestaat om collectief een online knipseldienst in de arm te nemen. In het najaar van 2011 is een onderzoek gedaan naar verschillende online knipseldiensten en zijn hun diensten met elkaar vergeleken. Hier wordt in 2012 een vervolg aan gegeven met een verkenning onder leden naar concrete behoefte aan de geïnventariseerde diensten tegen onderhandelde voorwaarden.

Op 28 april en op 13 december hebben bijeenkomsten plaatsgevonden in Aristo, Amsterdam Sloterdijk. Op beide dagen was een veertigtal leden vertegenwoordigd dat zich boog over de volgende onderwerpen:

Omzetbelasting

Het recht op teruggaaf van de voorheffing omzetbelasting van organisaties die gelden ontvangen van de rijksoverheid in het kader van de medefinanciering is nog niet algemeen bekend bij de leden en de toepasbaarheid vraagt de nodige toelichting. Partos heeft het op zich genomen om dit inzichtelijker te maken voor de leden omdat praktisch alle lidorganisaties enige aanspraak kunnen maken op teruggaaf – in veel gevallen gaat het daarbij om zeer substantiële bedragen.

Daarnaast is bij de belastingdienst de status van MFS II in de zin van BTW niet duidelijk en dat is nadelig voor de leden. Sinds eind 2010 loopt daarom

een door Partos ingezet traject richting het Ministerie van Financiën waarin we de rechten binnen MFS II bevestigd willen zien en de onderlinge verhoudingen tussen penvoerder en alliantieleden zo eenvoudig mogelijk willen maken. In het traject en tijdens bijeenkomsten is Partos bijgestaan door Ryan juristen. De directe kosten voor dit traject worden door MFS II ontvangers gedragen. Het ziet ernaar uit dat in het eerste kwartaal van 2012 hierover zeer positief nieuws te melden zal zijn.

MFS II Financieel Protocol

De verwerking van de MFS II-subsidie in de jaarrekening van de penvoerder en het controleprotocol vroeg om een aanpassing ervan vanwege onduidelijkheden in de versie die rondom aanvraag en de beschikking werd uitgegeven. Gido Visser van Dubois Co. heeft een presentatie gegeven over subsidieverwerking in de jaarrekening, controleprotocol, subsidiebesluit, controle bij alle alliantiepartners en de financiële verantwoording, toetsing beheersschap partners, sanctiebeleid, taak accountant en aanvullende instructies. Na reacties vanuit de zaal werd ingegaan op de verschillen tussen de jaarrekening en de MFS-verantwoording richting ministerie, (on)voorwaardelijkheid van subsidies, verplichtingen bij onderbesteding en de verhouding tussen mede-indieners en hun partners. Vanuit de accountants werd opgemerkt dat het nieuwe protocol verhelderend en duidelijker is, maar ook dat de taak van de accountant verdiept en geïntensiveerd is, wat zowel voor de penvoerders als de accountant tot meer werk leidt.

8

DE VERENIGING

Algemene Ledenvergadering (ALV)

Het hoogste orgaan binnen de vereniging, de ALV, kwam ook in 2011 tweemaal bijeen.

Tijdens de vergadering van 26 april 2011 werd, zoals bij iedere voorjaars-ALV, verantwoording afgelegd over het voorliggende jaar. Jaarrekening en Jaarverslag 2010 werden beide door de leden goedgekeurd en vastgesteld.

Verder verleende de ALV goedkeuring aan:

- Visiedocument: Toekomst in Ontwikkeling
- Procedure en profiel benoeming voorzitter verenigingsbestuur
- Digitale verkiezingen voor vervulling vacatures bestuur in najaar 2011.

In de vergadering van 8 november hebben de leden goedkeuring gegeven aan:

- De Begroting 2012,
- Het Jaarplan 2012

Daarnaast werden de benoemingen van de nieuwe voorzitter Annemieke Nijhof en de twee nieuwe bestuursleden Dicky Nieuwenhuis en Anke Tijtsma bevestigd.

Alle vacatures zijn vervuld in 2011. Het bestuur bestaat inclusief de externe voorzitter uit zeven personen. Alle bestuursleden, ook de voorzitter, vervullen hun functie zonder bezoldiging.

Bestuursvergaderingen

Het bestuur kwam in 2010 zeven maal bijeen, tijdens vijf reguliere vergaderingen, één digitale vergadering en één extra bestuursvergadering.

Bestuur

In 2011 werd het bestuur gevormd door:

Naam	Functie	Lidorganisatie
Paul Mudde, tot november 2011	voorzitter	-
Annemieke Nijhof, vanaf november 2011	voorzitter	-
Manuela Monteiro	vice-voorzitter	Hivos
Henk Jochemsen	penningmeester	Prisma
Tom van er Lee	algemeen lid/ secretaris	Oxfam Novib
Daniëlle Hirsch	algemeen lid	BothEnds
Peter Heintze, tot april 2011	secretaris	EVS
Frank van der Linde, tot november 2011	lid auditcommissie	FairFood
Anke Tijtsma, vanaf november 2011	lid auditcommissie	Wemos
Dicky Nieuwenhuis, vanaf november 2011	algemeen lid	Woord en Daad

Bureaumedewerkers

Het aantal bureaumedewerkers was op 31 december 10 FTE, gemiddeld over 2011 was het aantal 10 FTE.

Het aantal vaste contracten is toegenomen, vooral omdat enkele medewerkers hun maximaal aantal tijdelijke contracten voltooid hadden. In mei 2011 werd een Manager Communicatie aangesteld. Er zijn tijdelijke krachten aangetrokken voor de dienstverlening aan het Ministerie van Buitenlandse Zaken inzake de ResultatenRapportage, voor de voorbereiding van de Stichting Gezamenlijke Evaluaties, de organisatie van Partos Plaza, de ontwikkeling van een nieuwe Partos website en portal, de samenwerking met PSO en de opzet van een bedrijvendesk.

Secretariaat

In 2011 bestond het secretariaat van de vereniging ongewijzigd uit een directiesecretariaat ten behoeve van vereniging/ bestuur/directie en een medewerkster voor de secretariële ondersteuning van de groep Kennis en Effectiviteit. Omdat in de loop van het jaar duidelijk werd dat zowel de workload van het directiesecretariaat als dat van Kennis en Kwaliteit toenam, is eind 2011 besloten een collega voor één dag in de week toe te voegen aan het directiesecretariaat. Hiermee werd een stabielere bezetting gewaarborgd op het directiesecretariaat en kan de collega van Kennis en Effectiviteit zich meer focussen op het werk vanuit haar eigen groep. Het opnieuw inrichten van het documentbeheer en archief zal meegenomen worden in de ontwikkeling van de nieuwe Partos portal.

Vergoeding bestuur en directie

Op grond van de brutoloon- en budgetactiviteiten worden leden in vier schijven ingedeeld: de kleinere organisaties in schijf 1 en de grotere in schijf 4. Op 31 december 2011 was de verdeling als volgt: (zie tabel hiernaast)

Internet

Aantal bezoekers website 2011: 45.239
Aantal leden dat inlogde website: 912

Profiel medewerkers Partos	31-12-2011	31-12-2010
Aantal medewerkers	12	10
Aantal fte	10	9
Instroom	4	3
Uitstroom	2	3
Man	4	4
Vrouw	8	6
Vaste contracten	7	3
Tijdelijke contracten	5	7
% ziekteverzuim	1,5	2

Leden per schijf	Brutoloon-som	aantal	%
schijf 1	<654.149	47	44
schijf 2	<981.223	13	12
schijf 3	<3.270.744	37	35
schijf 4	>3.270.744	10	9
Totaal		107	100

Ledental sinds oprichting

- Aantal leden 31 december 2011: 107
- Aantal leden 31 december 2010: 105
- Aantal leden 31 december 2009: 104
- Aantal leden 31 december 2008: 97
- Aantal leden 31 december 2007: 92
- Aantal leden 31 december 2006: 90
- Aantal leden 31 december 2005: 70
- Aantal leden 31 december 2004: 64

**Nieuwe leden aangemeld in het jaar 2011
(t/m 31 december 2011)**

- 1% Club
- Butterfly Works
- Dance4Life
- Wetlands International
- AKVO
- Hirda
- Kinder- en Jeugdzorg
- SOMO
- Agri ProFocus
- Defence for Children
- European Journalism Centre

Opzegging per 1 januari 2011

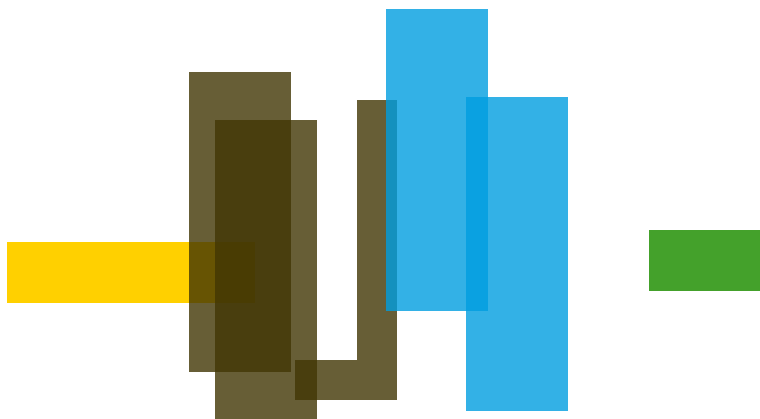
- Kontakt der Kontinenten
- Alice O
- Mensenkinderen
- Bernard van Leer Foundation
- Mundial
- WorldPressPhoto (in 2012 weer lid)
- Tamsarya
- Health Action International (HAI)
- Interface for Cycling Expertise (I-CE)
- Chakana
- Cos Nederland

Opzeggingen in 2011: 12

Nieuwe leden in 2011: 14

9

FINANCIËLE VERANTWOORDING 2011

9a. Jaarrekening 2011

Balans per 31 december 2011 (na voorgestelde bestemming van het tekort/overschot)

ACTIVA	ref.	per 31-12-2011	per 31-12-2010	
Vaste Activa				€
Materiële vaste activa				
• Inventaris en inrichting	5	880		4.573
			880	4.573
Vlottende Activa				
Vorderingen	6			
• Debiteuren		51.841		64.954
• Pensioenfonds		1.622		0
• Overige vorderingen en overlopende activa		35.751		40.210
		89.214	89.214	105.164
Liquide Middelen	7	677.352		1.354.468
			677.352	0
Totaal Activa			767.446	1.464.205

PASSIVA	ref.	per 31-12-2011	per 31-12-2010	
Fondsen en Reserves	8			€
Bestemmingsreserve Communicatie Partos		71.705		50.000
Bestemmingsreserve Campagne		10.299		16.081
Bestemmingsfonds Linkis		55.174		154.741
Bestemmingsfonds Effectiviteits Programma		230.708		320.000
Continuïteitsreserve Partos Algemeen		201.001		173.296
		568.887	568.887	714.118
Schulden				
Kortlopende schulden	9			
• Crediteuren		20.866		464.068
• Diensten tegoed 3 KH leden		96.810		206.021
• Belastingen en premies		31.862		44.509
• Gereserveerd vakantiegeld en -dagen, EJU		31.149		24.929
• Schulden Linkis		4.100		4.100
• overige schulden en overlopende passiva		13.772		6.460
		198.559	198.559	750.087
Totaal Passiva			767.446	1.464.205

Staat van Baten en Lasten over 2011

BATEN	ref.	Werkelijk 2011	begroot 2011	werkelijk 2010
			€	€
Contributies lidorganisaties	10	464.253	482.000	462.739
Opbrengsten trainingen en bijeenkomsten		21.523	18.000	3.180
Inkomsten van derden		347.370	203.500	
Dienstverlening		25.827	10.000	74.952
Sponsoring in natura		-	5.000	
Bijdrage Platform Kwaliteitshuis 2010		-		409.895
Linkis Debiteur		8.650		154.000
Terug te ontvangen BTW		13.644		
Financiële baten	15	18.855	6.000	33.586
Totale baten		900.122	724.500	1.138.352
LASTEN				
Personeelskosten	11	714.890	710.000	686.469
Huisvestingskosten	12	46.624	52.000	54.532
Beheerkosten	13	50.132	65.000	66.324
Activiteiten	14	233.707	204.500	1.115.647
Sponsoring in Natura		-	5.000	
Financiële lasten		-	300	-
Onvoorzien		-	16.734	-
Totale lasten		1.045.353	1.053.534	1.922.972
Saldo Baten en Lasten		-145.231	-329.034	-699.870
Toevoeging Campagne Reserve		-21.923	30.000	-
Vrijval Communicatie Reserve		6.000	107.000	-
Vrijval Linkis Fonds		99.567		-
Vrijval Bestemmingsfonds Effectiviteitsprogramma		89.292	190.000	-
Mutatie Continuïteitsreserve		-27.705		-
Saldo mutaties fondsen en reserves		145.231	-2.034	-699.870
Resultaat na vrijval fondsen en reserves		-		-

Toelichting op de balans en de staat van baten en lasten

I. Algemeen

Deze jaarrekening laat de balans en resultaten zien van de Vereniging Partos alsmede van het besloten platform Linkis en Programma Effectiviteit. Het platform Linkis heeft zijn eigen financiële budget en beleidsruimte. Het beleid van de platform dient echter in lijn te zijn met het beleid van Partos. De financiële resultaten van het besloten platform komt het afzonderlijke platform toe via het daartoe gecreëerde bestemmingsfonds. Programma Effectiviteit heeft eigen baten en lasten verantwoord, het resultaat ervan wordt geboekt op het Bestemmingsfonds Effectiviteit.

Doelstelling

De Vereniging Partos heeft ten doel (Statuten, artikel 2):

- a. De vertegenwoordiging en behartiging van de gemeenschappelijke belangen van haar leden en de branche Particuliere Organisaties voor Internationale Samenwerking;
- b. Het stimuleren van de kwaliteitsversterking, waaronder professionalisering, van de branche;
- c. Het ondersteunen van de leden en derden in hun bedrijfsvoering, waaronder het aangaan van collectieve arbeidsvoorwaarden en het aanbieden van diensten tegen vergoeding, een en ander in de ruimste zin van het woord;
- d. Het onderhouden van goede betrekkingen namens de leden met belanghebbende partijen in de omgeving van de branche van Nederlandse particuliere organisaties werkzaam op het gebied van internationale samenwerking;
- e. Het bevorderen van een positieve beeldvorming over de branche;
- f. De vergroting van de maatschappelijke erkenning van en waardering voor de branche.

2. Grondslagen voor waardering van activa en passiva

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving, RJ 640 in het bijzonder. De waarderingsgrondslagen zijn gebaseerd op de historische kosten en kostprijzen.

Activa en passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde. In de balans en staat van baten en lasten zijn referenties opgenomen. Met deze referenties wordt verwezen naar de toelichting.

Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van het voorgaande jaar.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingprijs onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de geschatte economische levensduur, of lagere bedrijfswaarde.

Vorderingen

Vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de nominale waarde van de vordering.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas en direct opeisbare banktegoeden.

3. Grondslagen voor bepaling van het resultaat

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten en de lasten over het jaar. Baten en lasten worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn gerealiseerd.

Batenverantwoording

Baten uit contributies, drempelbedragen en entreegelden worden geheel toegerekend aan het jaar waarop deze betrekking heeft. Overige baten worden verantwoord voor zover deze in het boekjaar gerealiseerd zijn.

Lasten

De lasten worden bepaald op historische basis en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

De afschrijvingen op materiële vaste activa worden gebaseerd op de verkrijgingprijs. Afschrijvingen vinden plaats volgens de lineaire methode op basis van de geschatte economische levensduur.

Personeelsbeloningen

Periodiek betaalbare beloningen
Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de staat van baten en lasten voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers.

Afschrijvingen

Materiële vaste activa worden vanaf het moment van ingebruikneming afgeschreven over de verwachte economische levensduur van het actief. De volgende afschrijvingspercentages zijn gehanteerd:
Verbouwingen 20% per jaar;
Inventaris 33% per jaar.
Aanschaf inventaris tot €1.000,- per stuk wordt volledig als kosten geboekt in het jaar van aanschaf.

Financiële baten en lasten

Rentebaten en rentelasten zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

4. Begroting

De begroting 2011 is vastgesteld op de Algemene Ledenvergadering van 9 november 2010. De bestemmingsreserve Communicatie is goedgekeurd door de leden op de ALV van 23 april 2011. De intentie was deze in 2011 te besteden. In januari 2012 zijn contracten getekend om deze deels te besteden.

5. Materiële vaste activa

Het verloop van de materiële vaste activa gedurende het boekjaar was als volgt:

Materiële vaste activa	
	<i>inventaris & inrichting</i>
	€
Aanschafwaarde per 01.01.2011	12.650
Investerings	-
Desinvesteringen	-
<hr/>	
Aanschafwaarde per 31.12.2011	12.650
<hr/>	
Afschrijving voorgaande jaren	8.077
Afschrijving desinvestering	-
Afschrijving boekjaar	3.693
<hr/>	
Afschrijvingen per 31.12.2011	11.770
<hr/>	
Boekwaarde per 31.12.2011	880

6. Vorderingen

Vorderingen		
	31-12-2011	31-12-2010
	€	€
Debiteuren	51.841	64.954
Nog te ontvangen bankrente	18.855	32.847
Waarborgsom huur	7.154	7.154
Verzekeringen	-	209
Te vorderen Pensioenpremie werknemers	2.014	-
Te vorderingen omzetbelasting	7.728	-
Te vorderen Pensioenpremie PGGM	1.622	-
Totaal Vorderingen	89.214	105.164

7. Liquide Middelen

Partos beschikt over een betaalrekeningen bij de Triodos Bank en de Rabobank. Op de betaalrekening bij de Triodosbank worden eveneens de inkomsten ontvangen en uitgaven gedaan voor de besloten Platform Linkis. Naast deze rekening heeft Partos bij de ASN een spaarrekening. Om de risico's te spreiden is er een Bonusspaarrekening bij de Rabobank. Alle gelden zijn direct opeisbaar.

Liquide Middelen		
	31/12/2011	31/12/2010
	€	€
Kas	16	53
Triodos R.C.	8.405	20.157
ASN Sparen	262.009	683.715
Rabo R.C.	691	57
Rabo Bonussparen	405.768	650.485
Kruisposten	463	-
Totaal	677.352	1.354.468

8. Reserves en fondsen

Uitgangspunten bij de verdeling zijn:

- Het resultaat van Effectiviteit wordt onttrokken aan het bestemmingsfonds Effectiviteit; dit fonds is gevormd einde 2010 uit het overschot van het Kwaliteitshuis ter dekking van de opstartkosten van het Effectiviteit Programma. De Onttrekking is besteed aan de ontwikkeling en uitvoering van activiteiten in het kader van leren en evalueren.
- Het resultaat van Linkis wordt onttrokken aan het bestemmingsfonds van Linkis; dit platform is beëindigd per 31 december 2011, het saldo wordt bestemd voor activiteiten en initiatieven op het terrein van Particulier Initiatief.
- De negatieve baten (oninbaar) en nagekomen kosten van de Actie Genoeg=Genoeg worden onttrokken aan Campagnereserve. De reserve staat ter beschikking van het Bestuur voor de financiering van ledeninitiatieven die de belangen en imago van de sector binnen politiek en publiek ondersteunen.
- Het resultaat 2011 van de activiteiten van Partos wordt voor 50% toegevoegd aan de aan de continuïteitreserve en 50% aan Communicatiereserve.

De auditcommissie van het Partos Bestuur heeft maart 2012 het richtbedrag voor de continuïteitsreserve per 31 december 2011 vastgesteld op €277.000. Met de toevoeging van een deel van het resultaat is dit bedrag nog niet behaald. De bestemmingsreserve Communicatie Partos is primair bestemd voor de nieuwe portal en website en overige communicatiemiddelen. De voorbereiding hiervan is afgerond en einde eerste kwartaal 2012 zal de website/portal naar verwachting worden opgeleverd. De personeelskosten van de voorbereiding in 2011 zijn €6.000 en afgeboekt van de bestemmingsreserve Communicatie.

Het verloop van het eigen vermogen gedurende 2011 is als volgt:

Bestemmingsreserves en Fondsen

Verdeling Reserves en Fondsen	A	B	C	D=B-C	E=A+D
	Saldo per 1-1-2011	Toevoeging	Onttrekkingen (Uitgaven)	Mutatie 2011	Saldo per 31-12-2011
	€	€	€	€	€
Continuïteitsreserve Partos Algemeen	173.296	27.705	-	27.705	201.001
Bestemmingsreserve Communicatie Partos	50.000	27.705	6.000	21.705	71.705
Bestemmingsreserve Campagne	16.081	-	5.782	-5.782	10.299
Bestemmingsfonds Linkis	154.741	8.650	108.217	-99.567	55.174
Bestemmingsfonds Effectiviteits Programma	320.000	319.341	408.633	-89.292	230.708
Totaal	714.118	355.696	528.632	-145.231	568.887

9. Kortlopende schulden

De crediteuren positie was einde 2011 lager dan einde 2010, dit in verband met de afronding van het platform Kwaliteitshuis. Gedurende de looptijd van het platform (2007-2010) zijn voorschotten betaald, bij sluiting van het platform einde 2010 bleek dat de leden een tegoed hadden. Dit is deels geboekt als crediteur en terugbetaald in 2011, deels geboekt als Dienstentegoed. De in 2011 aan hen verrichtte diensten zijn als baten geboekt en afgeboekt van het tegoed van het betreffende lid. De schuld Linkis is in januari 2012 voldaan.

Kortlopende schulden		
	31/12/2011	31/12/2010
Crediteuren	20.866	464.068
Dienstentegoed 3 KH leden	96.810	206.021
Afdracht loonbelasting en soc. premies	31.862	44.509
Vakantiegeld en -dagen	31.149	24.929
Overige schulden en overlopende passiva	13.772	6.460
Schulden Linkis	4.100	4.100
Totaal	198.559	750.087

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Pensioenverplichtingen

De pensioenregeling van Partos is ondergebracht bij het bedrijfspensioenfonds voor Zorg en Welzijn. Het pensioenfonds hanteert het middelloonstelsel. Partos is de pensioenpremie verschuldigd aan het pensioenfonds. Het pensioenfonds stelt de jaarlijkse premie vast op grond van het premiebeleid. De financiële positie van het pensioenfonds leidt niet tot een verplichting van het pensioenfonds tot het terugstorten van premie of het betalen van een bedrag van de aangesloten werkgever wegens een vermogenoverschot. Een tekort in de vermogenspositie in enig kalenderjaar leidt niet tot een verplichting voor de aangesloten werkgever tot het betalen van een aanvullende premie of bedrag op de voor dat jaar vastgestelde premie. Als sprake is van een vermogenstekort dan kan het pensioenfonds besluiten een herstellpremie in rekening te brengen in aanvulling op de premie.

Huurverplichtingen

Per 1 augustus 2009 heeft Partos een ruimte voor de periode van 5 jaar gehuurd in dit pand (tot 31 juli 2014). De jaarlijkse verplichting bedraagt €29.340,- exclusief servicekosten.

Leaseverplichting

Er is een leasecontract voor een bedrijfsauto, de verplichting per 31 december 2011 bedraagt €12.892,- Looptijd is tot 30-10-2014.

Staat van Baten en Lasten over 2011

	ref.	Partos Algemeen		EffectiviteitsP.		Linkis		Totaal	
		werkelijk	begroot	werkelijk	begroot	werkelijk	begroot	werkelijk	begroot
		2011	2011	2011	2011	2011	2011	2011	2011
		€	€	€	€	€	€	€	€
BATEN									
Contributies lidorganisaties	10	464.253	482.000	-	-	-	-	464.253	482.000
Trainingen en bijeenkomsten		15.298	18.000	6.225	-	-	-	21.523	18.000
Inkomsten vanuit derden		37.439	22.500	309.931	181.000	-	-	347.370	203.500
Sponsoring in Natura		-	5.000	-	-	-	-	-	5.000
Dienstverlening		25.827	10.000	-	-	-	-	25.827	10.000
Overige Baten Platform Linkis		-	-	-	-	8.650	-	8.650	-
Terug te ontvangen BTW		10.459	-	3.185	-	-	-	13.644	-
Financiële baten	15	18.855	5.000	-	-	-	1.000	18.855	-
									6.000
Totale baten		572.131	542.500	319.341	181.000	8.650	1.000	900.122	724.500
LASTEN									
Kosten van Activiteiten									
Public relations & public affairs		14.569	15.000	-	-	-	-	14.569	15.000
Trainingen en bijeenkomsten		4.615	15.000	14.667	45.000	-	-	4.615	60.000
Communicatie		15.338	35.000	-	45.000	-	-	15.338	80.000
Onderzoek		8.830	10.000	10.710	10.000	-	-	19.540	20.000
Deelname Concord		20.670	19.500	-	-	-	-	20.670	19.500
Campagnekosten		5.782	-	-	-	-	-	5.782	-
Dienstverlening		17.735	10.000	-	-	-	-	17.735	10.000
Subtotaal van kosten Activiteiten		87.539	104.500	25.377	100.000	-	-	112.916	204.500
Personeelskosten	11	367.863	378.000	250.551	237.000	96.476	95.000	714.890	710.000
Huisvestingskosten	12	32.774	30.000	9.900	17.000	3.950	5.000	46.624	52.000
Beheerkosten	13	40.327	40.000	7.456	17.000	2.348	8.000	50.132	65.000
Advies Gezamenlijke Evaluaties		-	-	63.040	-	-	-	63.040	-
Project Activiteiten(ODDC,OfC,)	14	-	-	52.308	-	5.443	-	57.751	-
Sponsoring in natura		-	5.000	-	0	-	-	-	5.000
Financiële lasten		-	300	-	-	-	-	-	300
Onvoorzien		-	16.734	-	-	-	-	-	16.734
Subtotaal Overige Kosten		440.964	470.034	383.256	271.000	108.217	108.000	932.437	849.034
Totale lasten		528.503	574.534	408.633	371.000	108.217	108.000	1.045.353	1.053.534
Resultaat		43.628	-32.034	-89.292	-190.000	-99.567	-107.000	-145.231	-329.034
Toevoeging Bestemmingsreserve Communicatie Partos		6.000	30.000	-	-	-	-	6.000	30.000
Onttrekking Bestemmingsfonds Linkis		-	-	-	-	99.567	107.000	99.567	107.000
Onttrekking fonds Effectiviteits Programma		-	-	89.292	190.000	-	-	89.292	190.000
Toevoeging Campagne Reserve		-21.923	-	-	-	-	-	-21.923	-
Toevoeging Continuïteits Reserve		-27.705	-	-	-	-	-	-27.705	-
Resultaat na mutaties fondsen en reserves		0	-2.034	0	-0	0	0	0	-2.034

Algemene toelichting bij de staat van baten en lasten:

Tot 2011 bestond de kostenplaats Kwaliteitshuis. In de jaarrekening 2010 en op de begroting 2011 is deze benaming gebruikt: (Bestemmingsfonds) Kwaliteitshuis (KH-2). Vanaf 2011 zijn deze activiteiten voortgezet als Partos Effectiviteit Programma. Gedurende 2011 zijn drie kostenplaatsen (Partos Algemeen, Effectiviteit en Linkis) opgenomen in de administratie om hiermee aan te kunnen tonen welke kosten en baten op de specifieke kostenplaatsen betrekking hebben en hoe het resultaat op de fondsen en reserves is verwerkt. In de tabellen staan steeds cursief en in kleiner lettertype de begrootte bedragen onder de werkelijke.

10. Staat van Baten en Lasten en Resultaat 2011 | Partos Algemeen:

Het positieve resultaat valt, naast de bij de kostensoorten gemaakte opmerkingen, te verklaren uit €30.000 minder kosten en €29.000 meer baten in 2011 dan begroot. Hogere baten: €12.855 meer rentebaten, €13.644 terug te ontvangen BTW. Partos heeft een deel belaste omzet, de direct betrokken BTW op de op de bijhorende kosten zijn per kwartaal verrekend met de Belastingdienst. Einde boekjaar zijn ook de in de indirecte kosten inbegrepen betaalde voorheffing naar rato van het belaste omzetdeel teruggevorderd. De lagere kosten: de post Onvoorzien op de begroting is niet aangesproken. Op dienstverlening is een positief resultaat geboekt, dit ter dekking van de Partos personeelsinzet voor de specifieke dienstverlening ten behoeve van een deel van de leden.

10. Baten

	Werkelijk 2011	Begroot 2011	2010
	€	€	€
Contributies Partos leden			
contributie leden	464.253	480.000	449.139
entree bedragen	-	2.000	13.600
Totaal Contributie	464.253	482.000	462.739
Overige opbrengsten			
bijdragen trainingen, bijeenkomsten	21.523	18.000	3.180
bijdrage uit fonds Effectiviteits Pr.	-	190.000	-
Inkomsten derden	347.370	203.500	-
natura	-	5.000	-
Campagne	-	-	84.750
overige	-	-	33.586
Individuele & Categorieale Dienstverlening	25.827	10.000	74.952
Financiële baten	18.855	6.000	-
Terug te ontvangen BTW 2011	13.644	-	-
Totaal overige opbrengsten	427.219	432.500	196.468
Bijdrage Participanten Kwaliteitshuis	-	-	409.895
Bijdrage Participanten Linkis			
Bijdrage Participanten Linkis	-	-	154.000
overige baten	8.650	-	-
	8.650	-	154.000
Totaal baten	900.122	914.500	1.223.102

Partos ledenadministratie

31 december 2011 waren er 107 leden, 4 organisaties hebben gaande het jaar opgezegd: Chakana, I-CE, Cos Nederland en Health Action International (HAI). Als nieuwe leden zijn toetreden in 2011: 1% Club, Terres des Hommes, Butterfly Works, Dance4life, ICDI, Wetlands International, WO=MEN, Wereldkinderen, AKVO, HIRDA, Jeugd- en Kinderzorg, SOMO, Agri-ProFocus, Defence for Children en European Journalism Centre (EJC).

Contributie

Lager dan begroot. Verwacht was dat mede-indiëners binnen MFS2 allianties die nog geen lid waren in de loop van 2011 lid zouden worden. Dit is ten dele gebeurt. Het resterende deel zal in 2012 lid worden gezien hun betrokkenheid bij de Stichting Gezamenlijke Evaluaties.

Inkomsten derden

De voorbereidingskosten, ter waarde van €134.999,- van de Stichting Gezamenlijke Evaluaties zijn aan de penvoerders MFS2 doorberekend en als Baten geboekt; deze baten zijn eenmalig. Voor de samenwerking met PSO in het kader van PSO Outreach is een Kosten Gemene Rekening contract gesloten, de kosten van Partos, €92.653,- zijn doorberekend aan PSO en als Baten geboekt, dit contract zal ook in 2012 gelden. De overige baten betreffen de vergoeding van het ministerie van Buitenlandse Zaken voor de gemaakte kosten in het kader van de Resultatenrapportage 2009-2010 en voor het in mei georganiseerde Open Data Camp(ODDC). Tenslotte rekenen we er baten onder voor dienstverlening aan leden in het kader voor Open for Change (OfC) en de diensten die voortvloeien uit de Programma Evaluaties van het voormalige Kwaliteitshuis.

II. Personeelskosten

De personeelskosten hebben zich conform de begroting ontwikkeld. Personeelskosten worden geboekt op kostenplaats waarvoor men werkzaam is. De kosten van de Directie en de medewerker Finance zijn als overhead naar rato van de overige FTE's op de kostenplaatsen verdeeld. (zie tabel volgende pagina)

De directie werd in 2011 gevormd door de heer A.R. Kohnstamm. In 2010 bedroegen de kosten van de directie €99.875, de stijging is geheel toe te rekenen aan sociale- en pensioenpremies. Het bestuur is evenals in andere jaren onbezoldigd.

Vergoeding directie en bestuur

	2011
	€
Brutoloon	73.200
Vakantiegeld, eindejaarsuitkering	12.147
Sociale lasten	7.915
Pensioenpremie werkgever	9.670
Totaal vergoeding directie en bestuur	103.201

Personeelskosten

	werkelijk 2011 / begroot 2011				2010
	Partos	EffectiviteitsP.	Linkis	Totaal	Totaal
	€	€	€	€	€
bruto lonen	255.586	196.883	76.513	528.982	530.290
	262.489	204.539	70.171	537.199	475.531
sociale lasten en premies	77.085	33.415	11.426	121.926	110.869
	66.764	28.908	11.768	107.440	118.884
reiskosten	14.044	5.639	5.301	24.984	21.890
	7.300	2.500	5.000	14.800	14.800
ingehuurd personeel	-	-	-	-	16.657
	-	-	-	-	-
deskundigheidsbevordering	472	-	-	472	11.024
	7.500	5.000	500	13.000	13.000
overige personeelskosten	20.676	14.615	3.236	38.527	25.739
	21.000	9.000	7.561	37.561	31.500
doorbelasting lonen	-	-	-	-	-30.000
	-	-	-	-	-
Totaal Personeelskosten	367.863	250.551	96.476	714.890	686.469
<i>Totaal Personeelskosten begroot</i>	<i>365.053</i>	<i>249.947</i>	<i>95.000</i>	<i>710.000</i>	<i>653.715</i>

12. Huisvestingskosten

Huisvestingskosten

	werkelijk 2011 / begroot 2011				2010
	Partos	EffectiviteitsP.	Linkis	Totaal	Totaal
	€	€	€	€	€
Huur en servicekosten	23.723	7.628	2.958	34.309	32.841
	24.000	8.400	3.150	35.550	36.550
ondersteunende diensten	3.787	1.065	434	5.286	4.935
	6.000	1.500	1.000	8.500	8.500
kleine aanschaffingen	2.211	533	228	2.972	4.609
	1.000	300	250	1.550	1.550
overige huisvestingskosten	277	63	25	365	4.912
	300	-	100	400	400
afschrijving	2.777	611	305	3.693	7.235
	4.500	1.000	500	6.000	6.000
Totaal Huisvesting	32.774	9.900	3.950	46.624	54.532
<i>Totaal Begroot</i>	<i>35.800</i>	<i>11.200</i>	<i>5.000</i>	<i>52.000</i>	<i>53.000</i>

13. algemene beheerkosten

De stijging in vergelijking met begroting 2011 en 2010 valt te verklaren uit de Advieskosten, deze vallen dit jaar hoger uit in verband met de voorbereiding van de Gezamenlijke Evaluaties. Vrijwel

alle advieskosten van het Effectiviteitsprogramma houden hiermee verband. Deze kosten zijn doorberekend aan de penvoerders. De Bestuurskosten bestaan uit: wervingskosten nieuwe voorzitter en representatie.

Algemene beheerkosten

	werkelijk 2011 / begroot 2011				2010
	Partos	EffectiviteitsP.	Linkis	Totaal	Totaal
	€	€	€	€	€
Bestuurskosten algemeen	8.246 2.500	- -	- -	8.246 2.500	2.224 2.500
Kosten ALV	5.872 3.000	- -	- -	5.872 3.000	4.722 3.000
Vergaderkosten	- 6.000	369 -	- 500	369 6.000	3.012 6.000
Representatiekosten	2.458 2.500	412 500	182 100	3.052 750	2.402 750
Automatiseringskosten	4.375 8.000	1.512 4.500	521 1.500	6.408 14.000	8.538 13.400
Administratiekosten	2.001 1.000	670 750	264 500	2.936 2.250	3.029 2.750
Accountantskosten	6.120 5.000	1.371 1.750	711 1.500	8.202 8.250	12.494 14.500
Advieskosten	736 6.000	63.040 -	- 1.000	63.776 7.000	6.497 11.000
Kantoorartikelen	1.590 3.000	385 1.000	113 1.000	2.088 5.000	3.513 6.000
Telefoon, fax, portokosten	2.998 3.000	1.077 1.000	283 1.000	4.357 5.000	4.546 5.750
Drukwerk	2.425 1.000	1.460 750	151 500	4.036 2.250	1.802 1.500
Kosten dubieuze debiteuren	- 750	- -	- -	- 750	11.000 750
Overige	3.506 3.000	201 2.000	124 400	3.830 5.400	2.545 2.600
Totaal beheerkosten	40.327	70.496	2.348	113.172	66.324
<i>totaal beheerkosten begroot</i>	<i>44.750</i>	<i>12.250</i>	<i>8.000</i>	<i>65.000</i>	<i>92.500</i>

14. Activiteiten

Het project 'Open for Change' is geïntegreerd binnen Partos, dit was niet begroot; binnen het project is in mei een tweedaags Open Data Camp (ODDC) georganiseerd. De kosten voor trainingen en bijeenkomsten zijn lager dan begroot, hiervoor zijn drie redenen: Partos Plaza 2011 is door eigen medewerkers georganiseerd, de kosten zijn de

externe kosten. Op de begroting is uitgegaan van volledige organisatie door een extern bureau. Er is een groot aantal bijeenkomsten geweest met de inzet van pro-bono deskundigen, de kosten bleven dan beperkt tot zaalhuur. Binnen de samenwerking met PSO zijn enkele bijeenkomsten gehouden, waarbij PSO de kosten voor haar rekening heeft genomen.

Activiteiten	werkelijk 2011 / begroot 2011				2010
	Partos	EffectiviteitsP.	Linkis	Totaal	Totaal
	€	€	€	€	€
PA & PR	14.569	38	70	14.677	14.985
	15.000	-	-	15.000	33.000
Trainingen, bijeenkomsten, Partos Plaza	4.615	14.667	-	19.282	28.174
	30.000	30.000	-	60.000	15.000
Communicatie	15.338	-	-	15.338	-
	80.000	-	-	80.000	-
Deelname Concord	20.670	-	-	20.670	19.500
	19.500	-	-	19.500	19.383
Onderzoek	8.830	10.710	-	19.540	4.998
	20.000	-	-	20.000	35.000
Campagnekosten	5.782	-	-	5.782	68.669
	-	-	-	-	-
Dienstverlening	17.735	-	-	17.735	40.201
	10.000	-	-	10.000	-
Programma-Evaluatie	-	-	-	-	921.665
	-	-	-	-	904.710
Lerend vermogen	-	1.052	-	1.052	5.639
	-	-	-	-	57.000
Website Linkis	-	-	5.373	5.373	11.816
	-	-	-	-	32.000
Consultancy	-	-	-	-	3.749
	-	-	-	-	15.000
ODDC kosten	-	39.555	-	39.555	-
	-	-	-	-	-
Open for Change	-	11.663	-	11.663	-
	-	-	-	-	-
Totaal Activiteiten	87.540	77.647	5.443	170.667	1.115.647
<i>totaal Activiteiten begroot</i>	<i>174.500</i>	<i>30.000</i>	<i>-</i>	<i>204.500</i>	<i>1.126.093</i>

15. Financiële baten

Financiële baten			
	2011	begroot 2011	werkelijk 2011
	€	€	€
Bankrente	18.855	6.000	33.586
totaal	18.855	6.000	33.586

16. Werknemers

Gedurende het jaar 2011 waren er gemiddeld 10 FTE in dienst. In 2010 waren er 9 FTE in dienst.

Amsterdam, 14 maart 2012
De directie,

Amsterdam, 14 maart 2012
Penningmeester Bestuur Partos,

A.R. Kohnstamm

H. Jochemsen

Vereniging Partos
Ellermanstraat 18b
1099 BX Amsterdam

9b. Overige Gegevens

Statutaire regeling bestemming overschot/tekort

De Algemene Ledenvergadering dient op grond van de statuten een besluit te nemen over de bestemming van het in een boekjaar behaalde overschot of tekort, op basis van een voorstel van het bestuur.

Voorstel bestemming overschot/tekort 2011

Het bestuur stelt voor het in 2011 behaalde resultaat te verdelen conform is uiteengezet onder referentie 8 van deze jaarrekening.

Verdeling Fondsen en Reserves	A	B	C	D=B-C	E=A+D
	saldo per 1-1-2011	toevoeging	onttrekkingen (uitgaven)	Mutatie 2011	saldo per 31-12-2011
	€	€	€	€	€
Continuïteitsreserve Partos Algemeen	173.296	27.705	-	27.705	201.001
Bestemmingsreserve communicatie Partos	50.000	27.705	6.000	21.705	71.705
Bestemmingsreserve Campagne	16.081	-	5.782	-5.782	10.299
Bestemmingsreserve Linkis	154.741	8.650	108.217	-99.567	55.174
Bestemmingsreserve Effectiviteitsprogramma	320.000	319.341	408.633	-89.292	230.708
Totaal	714.118	355.696	528.632	-145.231	568.887

Ter vergelijking 2010

Verdeling Fondsen en Reserves 2010	saldo per 31-12-2009	Mutatie 2010	Saldo 31-12-2010
	€	€	€
Bestemmingsfonds Kwaliteitshuis KH-1	1.143.825	-1.143.825	0
Bestemmingsfonds Linkis	123.258	31.483	154.741
Bestemmingsreserve communicatie Partos	15.000	35.000	50.000
Continuïteitsreserve Partos Algemeen	131.905	41.391	173.296
Bestemmingsfonds Kwaliteitshuis 2	0	320.000	320.000
Bestemmingsfonds Campagne	0	16.081	16.081
Totaal	143.988	-699.870	714.118

Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben zich geen belangrijke gebeurtenissen na balansdatum voorgedaan die hier vermeld dienen te worden.

9c Controleverklaring Dubois & Co

dubois & co

REGISTERACCOUNTANTS

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het bestuur van Vereniging Partos te Amsterdam.

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening 2011 van Vereniging Partos te Amsterdam gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2011 en de staat van baten en lasten over 2011 met de toelichting, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur van de vereniging is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, beide in overeenstemming met de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving, in het bijzonder Richtlijn 640 "Organisaties zonder winststreven". Het bestuur is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de vereniging. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van de door het bestuur van de vereniging gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oranje Nassaulaan 1
1075 AH Amsterdam
Postbus 53028
1007 RA Amsterdam

Telefoon 020 571 23 45
Telefax 020 664 21 87
E-mail info@dubois.nl
www.dubois.nl
KvK nummer 34374865

VENNOTEN

drs. A.P. Buteijn
drs. J.J.M. Huijbregts
M. Karman
J.J.H.G. Stengs
drs. G. Visser

MEDEWERKERS-REGISTERACCOUNTANT

M. Belkadi
drs. P.A.J.M. Bonants
drs. R.W.J. Bruinooge

SENIOR ORGANISATIEADVISEUR

drs. P.W.A. Kasteleyn, RC

dubois & co

REGISTERACCOUNTANTS

Oordeel betreffende de jaarrekening

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van Vereniging Partos per 31 december 2011 en van het resultaat over 2011 in overeenstemming met de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving, in het bijzonder Richtlijn 640 "Organisaties zonder winststreven".

Verklaring betreffende de verenigbaarheid van het jaarverslag met de jaarrekening.

Tevens vermelden wij dat het bestuursverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening.

Amsterdam, 14 maart 2012

Dubois & Co. Registeraccountants

Origineel getekend door:

G. Visser

Bijlagen

Bijlage A begroting 2012

Begroting 2012 - Partos Totaal	2011	2012
	Begroting	Begroting
BATEN		
Contributies Partos Algemeen (PA)	480.000	496.000
Entreegeld nieuwe lidorganisaties	2.000	0
Subtotaal contributies	482.000	496.000
Overige baten		
Bijdragen trainingen en bijeenkomsten PA	18.000	10.000
Indiv. & Categ. Dienstverlening PA	10.000	30.000
Bijdrage vanuit Fonds Effectiviteit	190.000	129.460
Dienstverlening leden	125.000	161.000
Bijdragen van derden	56.000	
Inkomsten vanuit derden	22.500	0
Sponsoring in natura	5.000	0
Financiële baten	5.000	3.000
Subtotaal overige baten	431.500	333.460
TOTALE BATEN	913.500	829.460
LASTEN		
Kosten van Activiteiten		
• Public relations & public affairs	15.000	15.000
• Trainingen en bijeenkomsten	60.000	30.000
• Communicatie	80.000	25.000
• Onderzoek	20.000	70.000
• Deelname Concord	19.500	21.500
Subtotaal Kosten van Activiteiten	194.500	161.500
Overige Lasten		
Personeelskosten	615.000	513.000
Huisvesting	47.000	52.000
Beheerskosten	57.000	65.000
Indiv. & Categ. dienstverlening (excl. Effectiviteit)	10.000	20.000
Evaluatiefaciliteit voorbereidingskosten	0	0
Sponsoring in natura	5.000	0
Financiële lasten	300	250
Onvoorzien (3%)	16.734	24.353
Subtotaal Overige Kosten	751.034	674.603
TOTALE LASTEN	945.534	836.103

vervolg begroting op de volgende pagina

vervolg begroting pagina 48

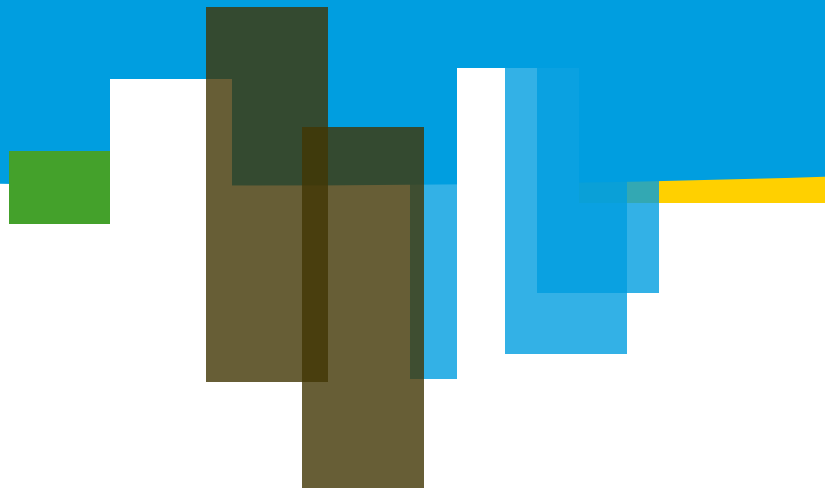
Begroting 2012 - Partos Totaal	2011	2012
Resultaat	-32.034	-6.643
toevoeging/Vrijval bestemmingsfonds website	30.000	0
RESULTAAT na vrijval fondsen & reserves	-2.034	-6.643
Saldo bestemmingsreserve Website 01-01	30.000	10.000
Toevoeging/onttrekking	-30.000	0
Saldo bestemmingsreserve Website 31-12	0	10.000
Saldo continuïteitsreserve 01-01	174.655	222.651
Toevoeging/onttrekking	-2.034	-6.643
Saldo continuïteitsreserve 31-12	172.621	216.009
Saldo Garantiefonds KH1	320.000	287.964
Onttrekking	190.000	129.460
Saldo Garantiefonds 31-12	130.000	158.504

Bijlage B

Door Partos georganiseerde bijeenkomsten/trainingen in 2011

Periode in 2011	Naam training bijeenkomst	Deelnemers
januari	1e Bijeenkomst Partos PSO leeragenda's	35
januari	Informatiebijeenkomst ME&L	31
februari	leerbijeenkomst IOB Capaciteitsontwikkeling	8
maart	Bijeenkomst Gezamenlijke Evaluatie MFSII	36
maart	PARTOS Seminar Risicomanagement	9
maart	Workshop Veerkracht voor uw organisatie	6
april	ALV	50
april	Basisseminar Fondsenwerven	18
april	Issue Management	22
april	Seminar De Notitie Omzetbelasting	26
mei	Trainig partnerschappen met het bedrijfsleven	14
mei	Open voor Change for Development	130
juni	2e Bijeenkomst Partos PSO leeragenda's	16
juni	Ledenbijeenkomst Shared Services Centre	26
september	3e Bijeenkomst Partos PSO leeragenda's	10
september	Cafe Cosmo	48
september	PARTOS/NCDO debat: Open over Ontwikkelingssamenwerking	37
oktober	Partos Plaza	119
november	Cafe Cosmo	24
november	ALV	45
november	PARTOS Seminar Risicomanagement	10
december	Basisseminar Fondsenwerven	22
december	Bijeenkomst nav Busan (i.s.m. PSO)	23
december	Financiële bijeenkomst MFS2	25

JAARVERSLAG 2011

PARTOS

**Branchevereniging voor Internationale Samenwerking
Dutch Association of NGOs working in International Development**